

2014

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Καλαντζής Εμμανουήλ ΠΕ09

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Δρίτσας Γεώργιος
Παπαγεωργίου Ευάγγελος
Κεφαλάς Γεώργιος
Παπαγκίκα Αθανασία

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Ρούσσης Αθανάσιος
Τσώτσης Σωτήριος
Νικολάου Κωνσταντίνος

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Γκιόκεζας Δημήτριος
Σελμανάι Αλέξανδρος
Παγώνα Πετρούλα

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος
Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Πίνακας περιεχομένων

1. ΑΝΑΓΚΕΣ	6
1.1 ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΣΕ	6
1.2 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	7
2. ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ	7
3. ΑΝΤΙΠΡΑΓΜΑΤΙΣΜΟΣ	8
4. ΑΓΟΡΑ (ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ)	8
5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ	8
6. ΧΡΗΜΑ	9
6.1 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	9
6.2 ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	9
6.3 ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	9
7. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	10
7.1 ΑΙΓΥΠΤΟΣ - ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ	10
7.2 ΡΩΜΑΪΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.....	11
7.3 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ	11
7.4 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ	12
7.5 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ	12
7.6 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.....	14
7.7 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΠΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ	15
7.8 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ	16
7.9 ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	17
8. Η ΔΡΑΧΜΗ	18
9. ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	22
9.1 ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	23
9.2 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	24
9.3 ΦΘΟΡΑ	24
9.4 ΑΛΛΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ.....	25
10. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ	26
10.1 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ.....	26
10.2 ΕΠΙΤΑΓΗ	28
10.3 ΕΙΔΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ	29
10.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ - ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ	30
11. Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	31

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος
Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

12. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	33
12.1 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	34
12.2 ΔΑΝΕΙΑ.....	35
12.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ.....	37
13. ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑ	38
13.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ	38
13.2 ΤΙ ΤΟ ΟΡΙΖΕΙ	38
13.3 ΠΟΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΙ	38
13.4 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ	39
13.5 ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΗΛΑΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	40
14. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΚΙΝΗΤΑ	41
14.1 ΤΟ «MOBILE BANKING».....	41
14.2 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΩ ΚΙΝΗΤΩΝ	41
15. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	42
15.1 ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΣΗΣ.....	42
15.2 ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	43
15.3 ΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	44
15.4 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΕΡΕΙ.....	44
15.5 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	45
15.6 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	45
15.7 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ	45
15.8 ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	46
15.9 ΤΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΕΝΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ.....	47
16. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	48
16.1 Η ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ.....	49
16.1.1 Οι κίνδυνοι της πίστωσης και το χρέος.....	50
16.1 ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΜΑΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	50
17. ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	51
18. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	51
18.1 Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ.....	52
18.2 ΟΙ ΟΡΟΙ	53
19. ΠΗΓΕΣ	54

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος
A' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Αντικείμενο: Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Πεδίο εφαρμογής

A' Ομάδα: Κατά τη διάρκεια του τετραμήνου η A' Ομάδα ασχολήθηκε με τις ανάγκες, τον αντιπραγματισμό, και την ιστορία του χρήματος από τα αρχαία χρόνια μέχρι την σύγχρονη εποχή.

B' Ομάδα: Το 2013 η B' Ομάδα ερευνήσε τις έννοιες του πλαστικού χρήματος και συνέλεξε επίσης πληροφορίες για τις σημερινές τράπεζες και για την δημιουργία χρήματος.

Γ' Ομάδα: Το πεδίο εφαρμογής της Γ' Ομάδας ήταν οι ηλεκτρονικές και σύγχρονες συναλλαγές. Ασχοληθήκαμε με το ηλεκτρονικό χρήμα και ερευνήσαμε την πορεία του από την στιγμή εφεύρεσής του, καθώς και τα θετικά και αρνητικά από τη χρήση του. Συμπεριλάβαμε, επίσης, το νομικό πλαίσιο αυτών των σύγχρονων μέσων συναλλαγών.

Στόχοι της εργασίας: Αρχικά, πρωταρχικός μας στόχος ήταν να μάθουμε να συνεργαζόμαστε για να βρούμε πληροφορίες, τα μέλη κάθε ομάδας αρχικά, αλλά και στο τέλος οι ομάδες μεταξύ τους για την ένωση της εργασίας. Στοχεύαμε στο να κατανοήσουμε την έννοια του χρήματος γενικότερα, αλλά και να γνωρίσουμε ότι δεν υπήρχε πάντα. Μέσω αυτού, γνωρίσαμε νέους τρόπους συναλλαγών που χρησιμοποιούνταν στα αρχαία χρόνια. Στη συνέχεια, παρακολουθήσαμε την εξέλιξη του χρήματος μέχρι τις μέρες. Στόχος μας, επίσης, ήταν να κατανοήσουμε τον ρόλο των τραπεζών, και στη συνέχεια τις έννοιες του πλαστικού χρήματος, και να μάθουμε για την χρήση του. Τέλος, ασχοληθήκαμε με το θέμα των συναλλαγών στη σύγχρονη εποχή, με σκοπό να μάθουμε τους τρόπους που αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν, καθώς και να ενημερωθούμε για τους κινδύνους που μπορεί να επιφυλάσσουν.

Λέξεις-κλειδιά

- 1) αντιπραγματισμός, 2) αγοραπωλησία, 3) δραχμή, 4) χαρτονομίσματα, 5) πιστωτικό χρήμα, 6) συναλλαγματική, 7) επιταγή, 8) δάνεια, 9) δημιουργία

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

χρήματος, 10) ηλεκτρονικό χρήμα, 11) mobile banking, 12) ηλεκτρονικά καταστήματα, 13) πιστωτική κάρτα, 14) ΑΤΜ, 15) διαφήμιση

Μεθοδολογία

Για να μπορέσουμε να φέρουμε σε πέρας ολόκληρο το θέμα της εργασίας, έπρεπε να συνεργαστούμε στην αναζήτηση και συλλογή πληροφοριών, και να επιλέγουμε τα πιο βασικά για να συμπεριλάβουμε στην εργασία, καθώς το θέμα ήταν πολύ μεγάλο.

Αναζητήσαμε πηγές ηλεκτρονικά, από διάφορες ιστοσελίδες που αναφέρονταν στο θέμα μας, και επίσης από βιβλία και συγγράμματα, τα οποία βρήκαμε είτε στο διαδίκτυο, είτε στην τοπική μας βιβλιοθήκη. Απαραίτητη κρίθηκε η συνεργασία με τον συντονιστή μας, ο οποίος μας βοήθησε σε διάφορα θέματα στ οποία χρειαστήκαμε διευκρινίσεις.

1. ΑΝΑΓΚΕΣ

Σαν ανάγκη μπορεί να οριστεί η αίσθηση από κάτι το οποίο επιθυμούμε να ικανοποιηθεί. Οι ανάγκες αποτελούν την βασική αιτία οικονομικής δραστηριότητας. Η οικονομική θεωρία δεν εξετάζει όμως όλες τις ανάγκες του ατόμου αλλά, αυτές που προκαλούν οικονομικές ενέργειες για την ικανοποίησή τους δηλαδή τις οικονομικές ανάγκες όπως ονομάζονται.

1.1 ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΣΕ :

α) Ανάγκες ύπαρξης: Η ικανοποίησή τους είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ζωής, π.χ. τροφή, στέγη, ενδυμασία, κατοικία κλπ.

β) Ατομικές ανάγκες: Είναι εκείνες οι οποίες σχετίζονται με κάθε άτομο ξεχωριστά και όχι με τις σχέσεις τους με τα άλλα άτομα στην κοινωνία.

γ) Κοινωνικές ανάγκες: Δημιουργούνται από την κοινωνική συμβίωση των ατόμων και μπορούν να ικανοποιηθούν με κοινά μέσα όπως για παράδειγμα οι ανάγκες για ψυχαγωγία, μόρφωση κλπ.

δ) Ατομικές ανάγκες: Είναι εκείνες οι ανάγκες που σχετίζονται με κάθε άτομο ξεχωριστά και όχι με τις σχέσεις τους με άλλα άτομα στην κοινωνία.

ε) Κοινωνικές Ανάγκες: α) ψυχαγωγία
β) μόρφωση
γ) επικοινωνία
δ) φιλία
ε) αγάπη

1.2 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Από την αρχή της ιστορίας του ανθρώπου , η αυτάρκεια ήταν το μέσο ικανοποίησης των αναγκών, ενώ στην σημερινή εποχή η ικανοποίηση των αναγκών του σύγχρονου ανθρώπου εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα οι οικονομικές ανάγκες απαιτούν οικονομικά αγαθά για τον κορεσμό τους. Ακόμα και οι βιολογικές ανάγκες όπως η ανάγκη για τροφή, σιτική και στέγαση εξαρτώνται άμεσα από την οικονομική κατάσταση του κάθε ατόμου. Το βιοωτικό επίπεδο του ανθρώπου είναι σαφώς υψηλότερο σε σχέση με τους προηγούμενους αιώνες. Σ αυτό αχρεί συμβάλλει δραστικά και η ταχύτατη ανάπτυξη της τεχνολογίας. Χάρη στους αυτοματισμούς που υπάρχουν στις μέρες μας σε καθετί που είναι εξαιρετικά απλό να καλύψουμε τις ανάγκες μας. Επιπλέον κατά την διάρκεια του 20^{ου} αιώνα η εκπαίδευση έπαψε να αποτελεί προνόμιο των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων με αποτέλεσμα άτομα από κάθε κοινωνική τάξη να συμμετέχουν την παραγωγική διαδικασία και κατά συνέπεια να έχουν την δυνατότητα πλήρωσης των αναγκών τους.

2. ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ: Η πληρότητα των ηθικών, πνευματικών και οικονομικών εφοδίων που έχει κανείς για να ικανοποιήσει τις αντίστοιχες ανάγκες του. Λόγου Χάρη: είναι αυτάρκης θα πει είμαι ικανοποιημένος με τα μέσα που έχω στη διάθεση μου να ανταποκριθώ στις ανάγκες μου χωρίς να ζητήσω την βοήθεια των άλλων.

Συνώνυμα: λιτότητα, ολιγάρκεια

ΕΙΔΗ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ: βιολογική

Οικονομική

Φιλοσοφική

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

3. ΑΝΤΙΠΡΑΓΜΑΤΙΣΜΟΣ : Μέθοδος ανταλλαγής κατά την οποία αγαθά ή υπηρεσίες ανταλλάσσονται άμεσα με άλλα αγαθά ή υπηρεσίες χωρίς την χρήση ενός μέσου συναλλαγών όπως είναι το χρήμα. Συνήθως αφορά δύο άτομα-μέρη(διμερείς) είτε περισσότερα άτομα –μέρη(πολυμερείς).

Προβλήματα που συνδέονταν με τον αντιπραγματισμό είναι: **1)** Αδιαίρετο ορισμένων εμπορευμάτων **2)** Δυσκολία στην αποθήκευση

4. ΑΓΟΡΑ(ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ) : Ο πιο διαδεδομένος τύπος συναλλαγής όπου ένα αγαθό ανταλλάσσεται με χρήματα. Οδηγεί σε μείωση των οικονομικών του αγοραστή και αύξηση των οικονομικών του πωλητή. Η αγορά μπορεί να θεωρηθεί σαν ο "χώρος" ανταλλαγής πληροφοριών και πραγματοποίησης συναλλαγών.

5. ΠΟΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΜΕ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΜΕ ΝΑ ΑΝΤΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ ΜΕ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ;

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε όταν προσπαθούμε να ανταλλάξουμε εμπόρευμα με εμπόρευμα είναι:

- Πρώτον η δυσκολία να βρούμε τον κατάλληλο συναλλασσόμενο που να ενδιαφέρεται για το δικό μας εμπόρευμα και εμείς για το δικό του.
- Δεύτερο, η πιθανή αδιαιρετότητα του ενός ή και των δύο εμπορευμάτων, η δυσκολία, δηλαδή, να διαιρεθούν τα εμπορεύματα σε επιμέρους τμήματα που να επιτρέπουν την ανταλλαγή.
- Τρίτον το ότι κάθε εμπόρευμα έχει τόσες ανταλλακτικές αξίες όσα εμπορεύματα υπάρχουν, γεγονός που προκαλεί σύγχυση στους συναλλασσόμενους.

Η ύπαρξη του χρήματος καταργεί την ανάγκη να συμπίπτουν οι επιθυμίες των συναλλασσόμενων ως προς το είδος και την ποσότητα των εμπορευμάτων που θέλουν να αποκτήσουν. Ταυτόχρονος, η ύπαρξη του χρήματος αποδεσμεύει χρονικά την πώληση ενός αγαθού από την αγορά κάποιου άλλου. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι:

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

- Η διευκόλυνση των συναλλαγών.
- Η αύξηση της παραγωγής που προορίζεται για ανταλλαγή .
- Η μείωση της παραγωγής που προορίζεται για αυτοκατανάλωση.
- Η αύξηση του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας και τις εξειδίκευσης.

6. ΧΡΗΜΑ

6.1 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ: Χρήμα είναι το σύνολο των οικονομικών αξιών που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν σε καθημερινή βάση για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών και την αποπληρωμή προϊόντων.

6.2 ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ :

A) Μέσο συναλλαγής: είναι οτιδήποτε γίνεται αποδεκτό σαν πληρωμή.

B) Μονάδα μέτρησης: σαν μονάδα συναλλαγής το χρήμα χρησιμοποιείται για την κατάδειξη τιμών και την καταγραφή χρεών.

Γ) Μονάδα αποτίμησης: Κάθε προϊόν ή υπηρεσία μετριέται σε μονάδα χρήματος. Άρα μπορούμε να συγκρίνουμε τα αγαθά με βάση την αξία τους.

6.3 ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ :

A) Αποδοχή: όσοι χρησιμοποιούν το χρήμα είναι βέβαιοι ότι οι υπόλοιποι αποδέχονται και θα το χρησιμοποιούν με τον ίδιο τρόπο.

B) Διαιρετότητα: υπάρχει η ανάγκη διαίρεσης του χρήματος σε μικρές μονάδες. Η κάθε μία από αυτές πρέπει να διατηρεί το μερίδιο από την αρχική του αξία.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Γ) Ομοιογένεια: Η ομοιογένεια αναφέρεται στην αξία που φέρει κάθε μονάδα χρήματος και όχι στην μορφή ή το σχήμα του νομίσματος.

Αν το αγαθό που χρησιμοποιείται δεν είναι ομοιογενές ,θα εμφανιστούν διαφορές στο απόθεμα.

7. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Τα πρώτα γνωστά στοιχεία ενός πολύ σημαντικού περιστατικού στην ιστορία του χρήματος μπορούν να εντοπιστούν στην τρίτη χιλιετία στην Μεσοποταμία και την Αίγυπτο. Η πρακτική

συνεχίστηκε στις επόμενες χιλιετίες ,πρώτα στην Ευρώπη ,την Μέση Ανατολή και την νότια Ασία. Με την διάδοση των νομισμάτων , και μετά σε όλο τον κόσμο μέσω των διαύλων του δυτικού αποικισμού και την άνοδο των σύγχρονων βιομηχανικών κοινωνιών σε όλα τα μέρη της υφελίου.

7.1 ΑΙΓΥΠΤΟΣ . ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

Τα χρυσά ασημένια και μπρούτζινα νομίσματα αποτελούσαν την πιο διαδεδομένη μορφή χρημάτων στο μεγαλύτερο μέρος του μεσογειακού κόσμου ,στην εγγύς ανατολή και την Ινδία .Ενώ τα νομίσματα εμφανίζονται στα τέλη του 7^{ου} αιώνα .Το πιο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να θυμόμαστε για την νομισματική χρήση μετάλλων στην Μεσοποταμία και την Αίγυπτο είναι ότι τα μέταλλα αυτά είχαν αξία με βάση το βάρος τους και όχι κάποια αναγραφόμενη νομισματική ισοτιμία. Το ίδιο το ασημί μάλιστα εκείνη την εποχή "χρησιμοποιούνταν" συχνά ως νομισματικό μέσο στην αρχαία Μεσοποταμία . Το εμπόριο μεγάλων αποστάσεων φαίνεται ότι έπαιξε σημαντικό ρόλο στην χρήση πολύτιμων μετάλλων ως χρήμα , για να μπορούν οι έμποροι να πολωθεί τα αγαθά τους . Τα πρώτα νομίσματα κατασκευάστηκαν γύρω στο 600.π X στην περιοχή τις μαύρης θάλασσας.

7.2 ΡΩΜΑΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Τα νομίσματα στον Ρωμαϊκό κόσμο αναφέρονται μέσα από παραβολές του Χριστού όπως αυτή του καλού Σαμαρείτη που χρησιμοποιεί τα δηνάρια. Στην μεσαιωνική Ευρώπη αλλάζει σιγά σιγά το πολύπλοκο φορολογικό σύστημα του Ρωμαϊκού κράτους χωρίς όμως να εξαφανιστούν τα πολύτιμα μέταλλα. Στην Ιταλία ο ρωμαϊκός στρατηγός Οδόακρος παρήγαγε μια σειρά νομισμάτων αυτοκρατορικού τύπου σε χρυσό, ασήμι και ορείχαλκο που εξυπηρέτησε τις ανάγκες χρηματικής οικονομίας. Μετά από αυτά περίπου στο 750 ένα νέο νόμισμα από χρυσό εμφανίζεται στην Γαλλία η πένα. Παράλληλα τα νομισματοκοπία από 80 περιορίστηκαν σε μόλις 1 ώστε να ελέγχονται. Οι πένες αυτές κόβοντας στο όνομα του Οφά βασιλιά της Μερκίας που είχε αυτοανακηρυχθεί. Το μοναδικό αποδεκτό νόμισμα στο μεγαλύτερο μέρος της βόρειας Ευρώπης στην διάρκεια αυτής της περιόδου παρέμενε η ασημένια πένα.

7.3 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Το νόμισμα το οποίο κυριάρχησε κατά την Βυζαντινή αυτοκρατορία ήταν ο χρυσός σόλιδος η νόμισμα βάση του νομισματικού της συστήματος. Το 498 εισάχθηκε μια σειρά από μεγάλα χάλκινα νομίσματα αντικαθιστώντας τα μικροσκοπικά οριχάλκινα νομίσματα της Ρώμης. Η φορολόγηση σε χρυσά νομίσματα αντί σε είδος απλοποίησε την συλλογική την κατανοεί και διευκόλυνε την εξασφάλιση αποθεμάτων στο θησαυροφυλάκιο. Αρχικά υπήρχε μια κλίμακα μικρότερων χρυσών και χάλκινων νομισμάτων, μολονότι από τα μέσα του Θωοι αιώνα το μοναδικό κατώτερης αξίας νόημα που κατασκευαζόταν ήταν η χάλκινη Φόλλοις. Ενδιάμεσα κυκλοφορούσαν ασημένια νομίσματα όπως το μιλιάρεσιον. Την περίοδο του Ισλάμ οι Άραβες είχαν δυο βασικά νομισματικά συστήματα. Στην δύση ο σόλιδος ως βασικό συνάλλαγμα και στο Ιράν ο αργυρός ήταν κυρίαρχο μέταλλο και το ντράχμ το βασικό συνάλλαγμα. Στην Ινδία και την νοτιοανατολική Ασία η ιστορία του χρήματος μπορεί να ερευνηθεί σε βάθος τριών χιλιάδων ετών. Ο Τζέιμς Πρίνσει παρουσίασε ένα δυτικού τύπου νόμισμα στην Ινδία. Οι ισχυρές και "ειδοποιημένες" παραδόσεις που διαμόρφωσαν την ιστορία του χρήματος στην ηδεία μετέφεραν το Ινδικό νομισματικό σύστημα πέρα από τα σύνορα τις χώρας αυτής. Στην Κίνα τώρα τον

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

τρίτο αιώνα ο Κιν Χουανγκντη ενοποίησε τη φιλοπόλεμη βασιλεία και κατέστησε το συνάλλαγμα Κιν πρότυπο σε ολόκληρη την αυτοκρατορία. Ήταν ένα στρογγυλό νόμισμα με μια τετράγωνη τρύπα και επιγραφή δύο χαρακτήρων τα μπαλιάνγκ . Το μπαλιάνγκ διασώθηκε μέχρι το 118 π. Χ όταν και αντικαταστάθηκε από το γουζού . Ο αυτοκράτορας Γκαοζού δήλωσε ότι το γουζού ήταν παρωχημένο και το 621 μ. Χ αντικαταστάθηκε με ένα καινούργιο σχέδιο νομίσματος το Καίγιουαντον. Στην σύγχρονη εποχή κατασκευάστηκαν δολάρια κάθε αξίας .

Η νεοελληνική οικονομική ιστορία εξετάζει την ελληνική οικονομία από τον 18ο αιώνα μέχρι και σήμερα, μετά από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Αναφέρονται οι οικονομικές συνθήκες στον ελληνικό γεωγραφικό χώρο και στην οικονομία στις περιοχές που αποτελούν το νεοελληνικό κράτος από την ίδρυση του και μετά, καθώς και τα δημόσια οικονομικά και ο ρόλος του κράτους στην οικονομία.

7.4 Περίοδος οθωμανικής κυριαρχίας

Κατά την Τουρκοκρατία, οι Ρωμιοί, όπως και οι άλλοι λαοί της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας εξασκούσαν τα επαγγέλματα τους, λειτουργούσαν τις βιοτεχνίες τους και εμπορεύονταν, αν και σε κάποιες περιόδους υπήρξαν δημεύσεις περιουσιών και διώξεις πληθυσμών. Πριν την ελληνική επανάσταση το εμπόριο των Ελλήνων βοηθούνταν από τη συνθήκη Κιουτσούκ-Καϊναρτζή, οι Έλληνες πλοιοκτήτες εξασκούσαν το επάγγελμά τους χρησιμοποιώντας Ρωσική σημαία στα καράβια τους.

7.5 Τα Οικονομικά του Αγώνα της Ανεξαρτησίας (Επανάσταση 1821-1832)

Στις 12 Απριλίου του 1823, στη Β' Εθνοσυνέλευση στο Άστρος Κυνουρίας, αποφασίστηκε η σύναψη εξωτερικού δανείου, η οποία θα άλλαζε ριζικά την ελληνική ιστορία. Στην Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρος, εκτός από την αναθεώρηση του Συντάγματος, έγινε και ένας πρόχειρος προϋπολογισμός του επαναστατημένου ελληνικού Έθνους, ο οποίος δεν άφηνε κανένα περιθώριο παρερμηνείας: το ταμείον

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

ήταν μείον και παρά τη φορολογία, τους τελωνειακούς δασμούς, τις λείες, τα λάφυρα, τα λύτρα, τον εσωτερικό δανεισμό, και τις εισφορές ντόπιων και φιλελλήνων, τα έξοδα ήταν 38 εκατ. γρόσια και τα έσοδα μόλις 12 εκατ. γρόσια. Η ανάγκη εξωτερικού δανεισμού ήταν πλέον μονόδρομος. Έτσι στις 2 Ιουνίου 1823, το Εκτελεστικό εξουσιοδότησε τους Ιωάννη Ορλάνδο, Ανδρέα Ζαΐμη και Ανδρέα Λουριώτη να μεταβούν στο Λονδίνο και να συνάψουν δάνειο 4.000.000 ισπανικών ταλλήρων. Το ελληνικό παράδοξο βέβαια εμφανίστηκε ξανά με την επιτροπή να μην έχει χρήματα να ταξιδέψει, τα οποία κάλυψε εν τέλει με δάνειο ο Λόρδος Βύρων. Στις 26 Ιανουαρίου 1824, ο Ιωάννης Ορλάνδος και ο Ανδρέας Λουριώτης έφθασαν στο Λονδίνο και μετά από έντονες διαπραγματεύσεις, στις οποίες πήραν μέρος και μέλη του Φιλελληνικού Κομιτάτου, εγκρίθηκε ένα δάνειο 800.000 λιρών με τον οίκο Λόφναν (9 Φεβρουαρίου 1824). Το δάνειο είχε τόκο 5%, προμήθεια 3%, ασφάλιστρα 1,5% και περίοδο αποπληρωμής 36 χρόνια. Ως εγγύηση για την αποπληρωμή του δανείου τέθηκαν από ελληνικής πλευράς τα δημόσια κτήματα και όλα τα δημόσια έσοδα. Το δάνειο αμέσως μειώθηκε αφού το είχε οριστεί στο 59% του ονομαστικού (472.000 λίρες) και αμέσως μετά αφαιρέθηκαν προμήθειες, χρεολύσια, η προκαταβολή των τόκων δύο ετών συνολικής αξίας 98.000 λιρών, με μόλις 298.000 λίρες να φτάνουν εν τέλει στην Ελλάδα, με την κυβέρνηση Κουντουριώτη να σπαταλά το μεγαλύτερο μέρος του στην εμφύλια διαμάχη, διαψεύδοντας οικτρά τις όποιες ελπίδες υπήρχαν για μια -υποτυπώδη έστω- ανάπτυξη. Σύντομα έγινε ξεκάθαρο ότι η Ελλάδα δεν μπορούσε να αποπληρώσει το δάνειο και έτσι στις 31 Ιουλίου του 1824 το Βουλευτικό αποφασίζει τη σύναψη και νέου δανείου, λίγες εβδομάδες μετά την καταστροφή της Κάσου και των Ψαρών κι ενώ η Επανάσταση βρίσκεται σε κρίσιμο στάδιο, με την ίδια...επιτυχημένη ομάδα των Ορλάνδου και Λουριώτη να κάνει πάλι τις διαπραγματεύσεις. Σύντομα εγκρίθηκε δάνειο ονομαστικής αξίας 2.000.000 λιρών και όπως και στο πρώτο δάνειο, το ποσό να μειώνεται στις 816.000 λίρες, αφού το δάνειο είχε οριστεί στο 55% του ονομαστικού (1.100.000) και από αυτό παρακρατήθηκαν 284.000 λίρες για προκαταβολή τόκων δύο ετών, χρεολύσια, προμήθεια και άλλες δαπάνες. Το δάνειο αυτή τη φορά το διαχειρίστηκαν Άγγλοι τραπεζίτες, οι οποίοι απευθείας αφαίρεσαν 212.000 λίρες για την αναχρηματοδότηση του πρώτου δανείου, 77.000 για την αγορά όπλων και πυροβόλων, από τα οποία ελάχιστα ήρθαν στην Ελλάδα, 160.000 για την παραγγελία 6 ατμοκίνητων πλοίων, από τα οποία μόνο τρία έφθασαν στην Ελλάδα («Καρτερία»,

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

«Επιχείρηση», «Ερμής») και 155.000 για τη ναυπήγηση δύο φρεγατών στην Νέα Υόρκη, από τις οποίες μόνο η φρεγάτα «Ελλάς» ήλθε στην Ελλάδα, ενώ η δεύτερη πουλήθηκε για να χρηματοδοτηθεί η πρώτη. Τελικά, στην Ελλάδα έφθασε μόνο το ποσό των 232.558 στερλινών, δηλαδή λιγότερο από εκείνο που έλαβε κατά το πρώτο δάνειο, αν και το δεύτερο είχε συναφθεί σε υπερδιπλάσιο ύψος. Τα δύο δάνεια, τα οποία χαιρετίστηκαν ως «σωτήρια» από το ελληνικό πολιτικό κατεστημένο, όχι μόνο δεν βοήθησαν ποτέ τον Ελληνικό Αγώνα, αλλά έφεραν πιο πολλές διαμάχες, ενώ έθεσαν επίσης τη χώρα σε τροχιά εξάρτησης από τις «Μεγάλες Δυνάμεις», εξάρτηση η οποία κατά πολλούς συνεχίζεται μέχρι τώρα.

Σε γενικές γραμμές, η χρηματοδότηση της ελληνικής επανάστασης έγινε από τις Σπέτσες, τα Ψαρά και την Ύδρα, όπως αυτό είχε αναγνωριστεί από τις εθνοσυνελεύσεις, από Έλληνες του εξωτερικού που στήριξαν χρηματικά την επανάσταση και φυσικά από τους ίδιους τους επαναστατημένους Έλληνες. Μιά άλλη πηγή χρηματοδότησης είναι τα λάφυρα από τις επιδρομές και τις μάχες. Οι επιδρομές του Οδυσσέα Ανδρούτσου σε караβάνια εφοδίων των Οθωμανών εξασφάλισαν υλικά, τρόφιμα και όπλα και πολεμοφόδια για μιά ολόκληρη πόλη. Είναι δεδομένο ότι οι Σουλιώτες είχαν Ρωσική χρηματοδότηση για αγορά όπλων από την Ιταλία. Κατά τη διάρκεια της επανάστασης, καταναλώθηκε πλούτος και οικονομικές δομές που υπήρχαν καταστράφηκαν εξαιτίας του πολέμου. Επιπλέον, εμφανίστηκε το φαινόμενο της πειρατείας και ληστείας.

7.6 Τα Οικονομικά του Νέου Ελληνικού Κράτους

Το Ελληνικό κράτος αναγνωρίστηκε ως αυτοτελές κράτος με το όνομα «Βασίλειον της Ελλάδος» το έτος 1828 με τη Συνθήκη του Λονδίνου (περιλάμβανε τις Κυκλάδες, την Πελοπόννησο, και μέρος της Στερεάς Ελλάδας) αλλά είχε αρχίσει να δέχεται εξωτερικά δάνεια από το έτος 1824-1826. Δύο δάνεια χορήγησαν οι Αγγλικές τράπεζες σε χρυσές λίρες, υπό την παρότρυνση του υπουργού οικονομικών της Αγγλίας λόρδου Κάνιγκ. Το έτος 1826[1] η κυβέρνηση θα κηρύξει την πρώτη πτώχευση - χρεοκοπία. Τον Απρίλιο του 1826, αναλαμβάνοντας η κυβέρνηση Α. Ζαΐμη, στο ταμείο υπήρχαν 16 γρόσια, ούτε μία λίρα.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας εστίασε στην ίδρυση θεσμών νομικών, διοικητικών, οικονομικών και άλλων. Ίδρυσε Νομισματοκοπείο στην Αίγινα και καθιέρωσε τον φοίνικα ως εθνικό νόμισμα, αντικαθιστώντας το Τουρκικό γρόσι. Μετά την

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

επανάσταση και τις λοιπές προσαρτήσεις η μισή γη άνηκε στο ελληνικό κράτος και δεν καλλιεργούταν. Στο πρόβλημα της διανομής της εθνικής γης ο Καποδίστριας δεν κατάφερε να βρει λύση παραμένοντας έτσι εκατομμύρια στρέμματα δεσμευμένα. Σημαντική ήταν και η συμβολή του στο εμπόριο, με την παραχώρηση δανείων στους νησιώτες για την αγορά πλοίων και κατασκευάζοντας ναυπηγεία στον Πόρο και το Ναύπλιο. Ίδρυσε και το εμποροδικείο της Ερμούπολης, όπως διέταξε και τη συγγραφή κωδίκων δικονομίας και δημοσιονομίας. Επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την γεωργία, βασική πηγή πλούτου της Ελλάδας. Ίδρυσε την Γεωργική Σχολή της Τίρυνθας και έγινε η πρώτη απόπειρα για την καλλιέργεια πατάτας. Προσπαθώντας να ενισχύσει την ελληνική οικονομία ίδρυσε την Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα το 1828, η οποία διαλύθηκε το 1834 από την Αντιβασιλεία.

7.7 Η οικονομία επί βασιλείας του Όθωνα (1832-1862)

Η οικονομία της Ελλάδας εκείνη την περίοδο ήταν αγροτική, το μεγαλύτερο μέρος της αφορούσε τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ υπήρχε και αξιόλογη ανάπτυξη του εμπορίου, εξαιτίας του διεσπαρμένου ελληνισμού.[Ιστορία Γ' Λυκείου 1] Ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας είχε πολύ αργή ανάπτυξη. Οι λόγοι αυτής της κατάστασης ήταν κυρίως οι άσχημες διεθνείς σχέσεις με τις δυνάμεις της Ευρώπης και των γειτονικών χωρών, η αναξιοπιστία της διεθνώς, η πολιτική αστάθεια και η ανασφάλεια στην ύπαιθρο.[Ιστορία Γ' Λυκείου 1] Η σημαντικότερη μερίδα των πολιτικών σχημάτων υποστήριζαν ότι η οικονομική ανάπτυξη ήταν αδύνατη αν πρώτα δεν απελευθερώνονταν και άλλες περιοχές (αλυτρωτισμός), αν και αυτή η αλυτρωτική πολιτική κόστιζε πολύ. Η άλλη πολιτική μερίδα υποστήριζε ότι πρώτα πρέπει να γίνει εκσυγχρονισμός.[Ιστορία Γ' Λυκείου 1]

Η πρώτη νομισματική μεταρρύθμιση γίνεται λίγο μετά τον διορισμό του Όθωνα ως βασιλιά της Ελλάδας και την άφιξη του στο Ναύπλιο στις 25 Ιανουαρίου 1833. Με Βασιλικό διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 1833 «περί ρυθμίσεως του νομισματικού συστήματος», αντικαθίσταται ο Φοίνικας με τη δραχμή. Η νέα νομισματική μονάδα του σύγχρονου Ελληνικού κράτους η υποδιαίρεείται σε 100 λεπτά.

Η αντιβασιλεία του Όθωνα δημιούργησε τρία μονοπώλια, ένα από τα οποία ήταν το αλάτι, ως κύρια πηγή εσόδων.

Κατά την περίοδο του Βασιλέως Όθωνος, το δάνειο των 60.000.000 γαλλικών φράγκων του Όθωνα εγγυήθηκαν οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία,

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Ρωσία) κάθε μία το ένα τρίτο. Η τρίτη δόση των 20.000.000 γαλλικών φράγκων ουδέποτε καταβλήθηκε στην Ελλάδα. Κατακρατήθηκε από τη δανειοδότρια τράπεζα για την εξυπηρέτηση του δανείου. Από τις υπόλοιπες δύο δόσεις, 40 εκ. γ.φ., το 56,8% κατακρατήθηκε στο εξωτερικό, το υπόλοιπο -κατά τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη - σπαταλήθηκε από την αντιβασιλεία και σε έξοδα του Βαυαρικού στρατού [2]. Το έτος 1835, στο δημόσιο ταμείο υπήρχαν 1.800.000 δραχμές και απ' αυτά τα χρήματα έπρεπε να καλυφθούν τα ελλείμματα 1833-1835 και η εξυπηρέτηση του δανείου, που ήταν 2.700.000 δραχμές. Τελικά η καθαρή πρόσδοδος, από το δάνειο, για την Ελλάδα ήταν 14,2%. Στο τέλος του 1859 η Ελλάδα έναντι του δανείου χρωστούσε υπερτριπλάσια των όσων λογιστικά είχε επωφεληθεί από το δάνειο.

Η Ρωσία απαίτησε, για πολιτικούς λόγους, άμεση καταβολή των τοκοχρεολυσίων των πρώτων 2 δόσεων του 1833 και την επιστροφή των προκαταβολών της 3ης δόσης. Με αυτά συμφώνησαν και οι υπόλοιπες δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία). Ο Όθωνας αναγκάστηκε να καταφύγει σε αντιλαϊκά μέτρα, σταμάτησε την εκτέλεση έργων, ανέστειλε την καταβολή μισθών και απέλυσε πολλούς.

Το έτος 1843 είχαμε τη δεύτερη πτώχευση- χρεοκοπία[3].

Το 1857, η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία όρισαν τη Διεθνή Οικονομική Εξεταστική Επιτροπή για να γνωμοδοτήσει για μέτρα που μπορούσε να λάβει η τότε κυβέρνηση για την αποπληρωμή του δανείου που πήρε η Ελλάδα το 1833[4] ως συνέπεια της στάσης που είχε Πόλεμο της Κριμαίας[5]. Η επιτροπή όρισε ότι η Ελλάδα μπορεί να αποπληρώνει τουλάχιστο 900.000 γαλλικά φράγκα το έτος, ποσό που θα μπορούσε να αυξάνεται όταν η χώρα θα είχε τη δυνατότητα. Η Ελλάδα πλήρωσε το 1860 και μετά χρεοκόπησε -σταμάτησε πάλι τις πληρωμές- για τρία ακόμη χρόνια (1861-1862-1863), ενώ προχώρησε σε νέα συμφωνία αναδιάρθρωσης - αποπληρωμής του χρέους το 1864.

7.8 Το οικονομικό έργο του Χαρίλαου Τρικούπη (1880-1893)

Ο Χαρίλαος Τρικούπης κυβέρνησε αυτά τα χρόνια κατά διαστήματα, ενώ μεσολάβησαν ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης και οι Ζηνόβιος Βάλβης και ο Σωτήριος Σωτηρόπουλος. Οι τρεις τελευταίοι δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στα δάνεια που σύναπτε ο Τρικούπης. Το 1881 προσαρτήθηκε στην Ελλάδα η Θεσσαλία, [Ιστορία Γ' Λυκείου 1]. Ο Τρικούπης μείωσε τον αριθμό των βουλευτών σε 150 συνενώνοντας παλιές επαρχίες, μειώνοντας το κόστος της διοίκησης. Θέσπισε αυστηρά κριτήρια

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

επιλογής τους, για να υπάρχει ανεξαρτησία της κρατικής γραφειοκρατίας από τις κυβερνητικές αλλαγές.

Για τη χρηματοδότηση των έργων πήρε δύο μεγάλα δάνεια και επέβαλε φορολογία στον καπνό και το κρασί. Ο φόρος της δεκάτης στα δημητριακά προϊόντα και αντικαταστάθηκε με τον φόρο επί των αροτριώντων κτηνών. Επέβαλε και φόρο επί των οικοδομών παίρνοντας τρίτο δάνειο για τη χρηματοδότηση τριών θωρηκτών. Στα έργα τα οποία έκανε εντάσσονται η ίδρυση τεχνικών σχολών,[Ιστορία Γ' Λυκείου 1] η κατασκευή σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου,[Ιστορία Γ' Λυκείου 1] η αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας, η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου. Όλα αυτά είχαν ως στόχο την εκβιομηχάνιση της χώρας.[Ιστορία Γ' Λυκείου 1]

Το 1893 ο Χαρίλαος Τρικούπης, εξαιτίας της άσχημης οικονομικής κατάστασης, κήρυξε την τρίτη πτώχευση ίσως λέγοντας της φράση δυστυχώς επτωχεύσαμεν. Η τρίτη πτώχευση της Ελλάδας σήμανε κλονισμό της δραχμής και ολοκληρωτικό μαρασμό της ελληνικής οικονομίας. Η κρίση αντιμετωπίστηκε με την υποτίμηση της δραχμής στη μισή αξία. Ο Τρικούπης έχασε στις εκλογές του Απρίλιο του 1895, αποσύρθηκε από την πολιτική και πέθανε ένα χρόνο αργότερα (το 1896) στη Ριβιέρα της Γαλλίας. Η πτώχευση οφείλεται σύμφωνα με μερικές απόψεις στην απροθυμία δανειοδότησης.

7.9 Διεθνής οικονομικός έλεγχος (1893-1912)

Κύριο λήμμα: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος

Μετά το θάνατο του Χαριλάου Τρικούπη ακολούθησε ο καταστροφικός Ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897, τον οποίον κήρυξε ο Δηληγιάννης. Η κατάσταση για την Ελλάδα γινόταν όλο και πιο συγκεχυμένη, εξαιτίας των αντικρουόμενων συμφερόντων των μεγάλων δυνάμεων και των πιέσεων που ασκούσαν οι ομολογιούχοι. Η Ελλάδα βγήκε από τον πόλεμο νικημένη και ταπεινωμένη, καθώς της επιβλήθηκε πολεμική αποζημίωση και Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος. Μάλιστα, για να εξασφαλισθούν οι δανειστές ότι θα εισπράξουν πίσω τα χρήματά τους, επέβαλαν μεταξύ των όρων την κατ'ευθείαν εισπράξη των κερδών από τρία βασικά προϊόντα το πετρέλαιο, τα σπύρτα και τα τραπουλόχαρτα, τα οποία όπως διακινούσε μόνον το Ελληνικό Μονοπώλιο[8]. Η Ελλάδα μέχρι τότε (1824-1897) πήρε 10 εξωτερικά δάνεια, συνολικά 770 εκ. γαλλικά φράγκα. Κατά μέσο όρο η τιμή έκδοσης κυμάνθηκε στο 72,54%, δηλαδή χρεώθηκε 770.000.000 γαλλικά φράγκα

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

αλλά παρέλαβε τα 464.100.000. Τα υπόλοιπα ήταν τιμή έκδοσης και διάφορα άλλα έξοδα-κρατήσεις.

8. Η ΔΡΑΧΜΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ: Ο Ηρακλείδης (4ος αι. π.Χ.) φιλόσοφος από την Ηράκλεια του Εύξεινου Πόντου, διέσωσε τις πρώτες πληροφορίες, σχετικά με την ιστορία της δραχμής, οι οποίες μιλούσαν, για τους περίφημους ο β ε λ ο ύ ς της Πελοποννήσου.

Επαλήθευση των πληροφοριών του Ηρακλείδη αποτελεί η ανακάλυψη στο Άργος, από τον Βαλνστάιν, μιας δέσμης από έξι οβελούς ή οβολούς, που ήταν σε νομισματική χρήση, από τις αρχές των ιστορικών χρόνων (1100-1000 και μέχρι τον 7ο π. Χ αιώνα).

Ο οβελός ή οβολός στην παλαιότερη μορφή του είχε σχήμα σιδερένιας σούβλας. Το πάχος του ήταν τόσο, ώστε η χούφτα ενός ανδρικού χεριού να μπορεί να πιάσει έξι από αυτούς, δηλαδή, να κρατήσει μία δράκα, ας πούμε, ένα μάτσο, ένα δεμάτι.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Η δραξ (δράκα) παράγεται από το αποθ. ρήμα δράττομαι (ετυμ. αρχ. δραχ-ιομαι) που σημαίνει πιάνω, παίρνω, αρπάζω με την χούφτα. Την δράκα αυτή των οβελών, την είπαν δ ρ α χ μ ή, από την ρίζα "δρα".

Τους οβελούς αυτούς, που σήμερα φυλάσσονται στο Νομισματικό Μουσείο, της Αθήνας, (Πανεπιστημίου 12) είχε προσφέρει στο ναό της Ήρας (Ηραίο), ο βασιλιάς του Αργούς Φείδων (7ος αι. π.Χ.) με τον συμβολικό υπαινιγμό ότι, οι οβελοί είναι αφιερωμένοι στην θεά και δεν πρέπει κανείς πια να τους αγγίξει, κατά μείζονα λόγο δεν μπορεί να τους χρησιμοποιήσει ως νόμισμα πετυχαίνοντας έτσι, και με την θεϊκή... υποστήριξη την κατάργησή τους.

Σε αντικατάσταση δε του μέχρι τότε νομίσματος, ο Φείδων έκοψε νέο τύπο μέσου συναλλαγής, το γνωστό μας κ ε ρ μ α τ ι κ ό .

Προηγουμένως, ίδρυσε στην Αίγινα, όπου είχε στρατιωτική επιβολή, ειδικό, για την περίπτωση, εργαστήριο, που αποτέλεσε το πρώτο νομισματοκοπείο, στον ελληνικό χώρο. Σ' αυτό, κόπηκαν τα πρώτα ελληνικά νομίσματα, που έφεραν έντυπη παράσταση "χελώνας". Γι αυτό και λεγόntonσαν "Χελώνες".

Κατά τον Ησύχιο (Αλεξανδρέτα 5ος αι. μ. Χ. συγγραφέας λεξικού), οι "χελώνες" ήταν πελοποννησιακό νόμισμα, που κυκλοφορούσε μέχρι τα χρόνια του Πελοποννησιακού Πολέμου (431-404 π.Χ) και είχαν διεθνή αναγνώριση.

Το αρχαιότερο σωζόμενο νόμισμα, οι χελώνες της Αίγινας, φυλάσσεται στην Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού.

Με τον καιρό, την καινοτομία αυτή του Άργους ακολούθησαν και άλλες ελληνικές πόλεις. Στην επιφάνεια των νομισμάτων τους εικονίζονταν διάφορα σήματα και σύμβολα των πόλεων αυτών π.χ. στο τετράδραχμο της Εφέσου η μέλισσα στο δίδραχμο του Σελινούντα (αρχ. πόλη της Σικελίας, αποικία των Μεγάρων) το σέλινο (φύλλο) στην δραχμή της Ιμέρας (ελλην. πόλ. Β. Σικελίας, αποικ. Χαλκιδέων) ο κόκορας (προάγγελος της ημέρας) στην δραχμή της Νάξου (ένα τσαμπί σταφύλια) στο τετράδραχμο της Αθήνας στον εμπροσθότυπο, κεφαλή της θεάς Αθηνάς (προστάτιδα της πόλης) με στεφάνη από φύλλα ελιάς στην περικεφαλαία και στον

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

οπισθότυπο, έγκοιλο γλαύκα (γι' αυτό τα λέγανε "γλαύκες" (σύμβολο της πόλης) με κλαδί ελιάς και την ονομασία της πόλης ΑΘΕ.

Οι βελτιωμένες τεχνικές κοπής των νομισμάτων, επηρέασαν την εμφάνιση τους, η οποία έφτασε σε αισθητικώς ανώτερα επίπεδα. Χαρακτες, όπως π.χ. οι Συρακούσιοι Ευαίνετος, Κίμων και Ευκλείδας, άρχισαν να υπογράφουν τις μήτρες που έφτιαχναν.

Σύγχρονος, επάξιος, συνεχιστής της χαρακτηριστικής νομίσματος, υπήρξε ο γλύπτης Βάσος Φαληρέας (1903-1979), από την Καρδαμύλη της Μάνης, ο οποίος ήταν ο χαρακτήρας όλων σχεδόν των κερμάτων από το 1954 μέχρι και το 1973.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η γλαύκα του παραπάνω τετράδραχμου της Αθήνας, είναι η ίδια ακριβώς κουκουβάγια, που απεικονίζεται στην εθνική όψη του κέρματος "1 Ευρώ".

Οι κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου ήταν καθοριστικής σημασίας, εκτός τόσων άλλων και για την διάδοση του ελληνικού νομίσματος. Η εξάπλωση των ελληνικών νομισμάτων κάλυπτε μία μεγάλη έκταση του τότε γνωστού κόσμου, που ξεκίναγε από την Νότια Μικρά Ασία, την Κύπρο, Συρία, Παλαιστίνη, Αίγυπτο, Ινδία, Βακτρία (σημερινό Αφγανιστάν)

Η δραχμή διατήρησε την ονομασία της και την κυκλοφορία της στους κλασσικούς χρόνους (500-323 π.Χ.) και μέχρι τα τέλη της αρχαιότητας. Γι' αυτό και οι Ρωμαίοι τα πρώτα τους νομίσματα (280 π.Χ.) τα ονόμαζαν δραχμές. Μόνον μετά το 210 π.Χ. εμφανίστηκε το κατ' εξοχήν ρωμαϊκό νόμισμα, το Δηνάριο.

Ωστόσο, και μετά την σταδιακή κατάκτηση των Ελληνικών Κρατών (168-31 π.Χ.) οι Ρωμαίοι δεν επέβαλλαν το δικό τους νόμισμα και οι ελληνικές πόλεις συνέχισαν να κόβουν τα νομίσματά τους.

Σιγά-σιγά όμως, όταν το δηνάριο άρχισε να κυκλοφορεί παντού και να έχει μεγαλύτερη πέραση, οι κοπές των ελληνικών νομισμάτων περιορίστηκαν και φθάνουμε στο 300 μ.Χ. όπου γίνονται οι τελευταίες, πλέον κοπές, στο νομισματοκοπείο της Αλεξάνδρειας.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Έτσι η δραχμή εξαφανίζεται σχεδόν για 350 χρόνια. Παρουσιάζεται όμως εκ νέου το 650 μ.Χ. Την φορά αυτή όμως, παραλλαγμένη σε «dirhem» (αργυρή δραχμή του χαλίφη της Βαγδάτης Χαρούν Αλ-Ρασίντ)

Τι είχε συμβεί! Η Αίγυπτος, η Συρία και η Παλαιστίνη που τότε κατακτήθηκαν από τους Άραβες εξακολουθούσαν να κατοικούνται από συμπαγείς Ελληνικούς πληθυσμούς, που διατηρούσαν ζωνρή την ανάμνηση της δραχμής.

Μία άλλη απροσδόκητη αναβίωση της ονομασίας της δραχμής συναντάμε, στο μεσαιωνικό Βασίλειο της Μικράς Κυλικικής Αρμενίας (περίπου 1090-1375), όπου η νομισματική μονάδα ήταν η «Ντράμ».

Στο Βυζάντιο και την τουρκοκρατία (324-1453 μ.Χ.) η δραχμή εξαφανίζεται από την Ελλάδα. Στην διάρκεια ακόμη της Επανάστασης, παρόλο που σχεδιάστηκε κοπή ελληνικού νομίσματος, από το 1822, οι συναλλαγές των Ελλήνων γίνονταν, σε ξένα νομίσματα και κυρίως σε τούρκικα (γρόσι).

Για λόγους ιστορικής μόνο συνέχειας, αφού δεν έχει σχέση με την δραχμή, μνημονεύω ότι, το πρώτο ελληνικό νόμισμα, μετά την απελευθέρωση της χώρας μας από τους Τούρκους, ήταν ο αργυρός φοίνικας, που κόπηκε το 1829, επί Καποδίστρια, ο οποίος φέρει συμβολικά, χρονολογία κοπής 1828, (1η Οκτώβρη) που είναι το πρώτο έτος της απελευθέρωσης της Ελλάδας. .

Ο Κυβερνήτης της Ελεύθερης Ελλάδας, Ιωάννης Καποδίστριας, είχε αναθέσει, στον οικονομικό του σύμβουλο, Αλέξανδρο Κοντόσταυλο, την ίδρυση Νομισματοκοπείου στην Αίγινα, την τότε πρωτεύουσα του Ελληνικού Κράτους.

Ο Κοντόσταυλος έφερε από την Μάλτα, μία παλιά μηχανή κοπής νομισμάτων και την στέγασε στην αυλή του σπιτιού του Κυβερνήτη, κατ' επιθυμία του ιδίου, γιατί ήθελε να επιβλέπει προσωπικά την λειτουργία του Νομισματοκοπείου. Δυστυχώς όμως, η τιμή του νομίσματος αυτού, ήτανε κατώτερη του κόστους του.

Και ερχόμαστε τώρα, στην τελευταία επανεμφάνιση και καθιέρωση της δραχμής, ως νομισματική μονάδα, που έγινε το 1833, επί αντιβασιλείας του Όθωνα, με το Β.Δ.(8/20 - Φεβρ. 1833, «περί ρυθμίσεως του νομισματικού συστήματος»). .

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Παρόλο που ο Όθωνας, έφτασε στην Ελλάδα στις 18/30 - 1-1833, τα πρώτα νομίσματα που κόπηκαν στο Μόναχο και το Παρίσι αναγράφουν χρονολογία κοπής τους 1832, που ήταν το έτος διορισμού του, ως βασιλέα της Ελλάδας, από τις προστατίδες δυνάμεις Αγγλία, Ρωσία, Γαλλία,.

Ο πατέρας του Όθωνα, βασιλιάς Λουδοβίκος της Βαυαρίας, θερμός φιλέλληνας, και αρχαιολάτρης, πρέπει να ήταν εκείνος, που εισηγήθηκε, να πάρει το νέο νόμισμα, το όνομα της αρχαίας ελληνικής δραχμής.

Έκτοτε, η πορεία της δραχμής, δεν υπήρξε αδιατάραχτη. Φάνηκε πάντως, να ισορροπεί, με την προσχώρηση της Ελλάδας (10-4-1867), με βάση τους νόμους (ΣΔ /10-4-1867 και ΣΠ'5/11/1868) στην Λατινική Νομισματική Ένωση, που είχαν συμπύξει η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ελβετία και η Ιταλία. Οι πέντε αυτές χώρες, έκοβαν τα νομίσματά τους, στον ίδιο τίτλο και κυκλοφορούσαν ισότιμα σε όλες. Η δραχμή ορίστηκε με βάση το βάρος και τον τίτλο του γαλλικού φράγκου, από όπου και προέκυψε το γλωσσικό δάνειο «φράγκο», το οποίο τόσο μπολιάστηκε στο

καθημερινό λόγο μας, ώστε έφθασε να αντικαταστήσει -σημασιολογικά-, και αυτή την δραχμή. .

9. ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Το χαρτονόμισμα είναι ένα είδος αξιόγραφου, γραμματίου, ή υποσχετικής στην οποία ο εκδότης αναγράφει το ποσόν και το είδος του νομίσματος το οποίο θα καταβάλει στον κομιστή. Εκδίδεται συνήθως από πιστωτικά ιδρύματα όπως είναι οι τράπεζες

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

και γι αυτό είναι ευρέως γνωστό και ως τραπεζογραμμάτιο. Σπανιότερα και ανάλογα με την νομοθεσία της κάθε χώρας ή τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν μπορεί να εκδοθεί και από άλλους όπως από το ίδιο το κράτος, τον στρατό, επιχειρήσεις ή και ιδιώτες. Χρησιμοποιείται στις συναλλαγές ως χρήμα αξίας ίσης με την ονομαστικής του αξία. Σήμερα στις περισσότερες χώρες τα τραπεζογραμμάτια εκδίδονται από τις κεντρικές τράπεζες των χωρών. Η πρώτη καταγεγραμμένη χρήση χαρτονομισμάτων έγινε στην Κίνα τον 7ο αιώνα μ.Χ. ωστόσο στην Ευρώπη η χρήση τους άρχισε να διαδίδεται τον 17ο αιώνα, 10 αιώνες αργότερα.

9.1 ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Για αιώνες τα νομίσματα, παρ όλες τις διάφορες μορφές που είχαν λάβει κατά καιρούς, είχαν πολύ καλά εμπεδωθεί στην αντίληψη των ανθρώπων ως κομμάτια μετάλλου τα οποία είχαν την αξία που του είχε προσδώσει η αγορά. Μία δραχμή δηλαδή αποτελούνταν από μέταλλο αξίας μιας δραχμής, και ένας οβολός είχε μέταλλο αξίας ενός οβολου κτλ. Η αρχική χρήση του χαρτονομίσματος δεν γινόταν με τον ίδιο τρόπο που γίνονταν οι συναλλαγές με τα μεταλλικά νομίσματα. Ουσιαστικά τα πρώτα χαρτονομίσματα ήταν «υποσχετικές». Ένα κείμενο δηλαδή που αυτός που το συνέτασσε, ο εκδότης, υποσχόταν ότι θα καταβάλει το αναγραφόμενο ποσό στο πρόσωπο με το οποίο έκανε την συναλλαγή. Η συναλλαγή για την αγορά ενός αγαθού δηλαδή με την χρήση αυτού που σήμερα ονομάζουμε χαρτονόμισμα γίνονταν ως εξής: ο αγοραστής έγραφε ένα κείμενο στο οποίο υποσχόταν να καταβάλει στον πωλητή το συμφωνημένο ποσό. Ο πωλητής επέστρεφε το κείμενο αυτό στον αγοραστή όταν ο τελευταίος του κατέβαλε το ποσό. Καθώς η διαδικασία αυτή εξελίχθηκε, έπαψαν να αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου (αυτός για τον οποίον είχε εκδοθεί η "υποσχετική") στο κείμενο και τελικά δικαιούχος ήταν οποιoσδήποτε είχε στα χέρια του το κείμενο αυτό δηλαδή ο κομιστής, κάτι το οποίο ισχύει μέχρι και σήμερα. Η χρήση της πρακτικής αυτής γινόταν κυρίως σε συναλλαγές μεγάλης αξίας λόγω της ευκολίας και της ασφάλειας που προσέδιδε στις συναλλαγές αφού αντί να μεταφέρει κάποιος 1000 τεμάχια ενός νομίσματος απλά μετέφερε ή συνέτασσε ένα κείμενο γραμμένο συνήθως σε ένα κομμάτι χαρτί. Ακόμη και σήμερα στις περισσότερες χώρες τα χαρτονομίσματα έχουν μεγαλύτερη ονομαστική αξία από τα μεταλλικά νομίσματα (κέρματα). Με την πάροδο του χρόνου και την εξέλιξη των συναλλαγών, αυτός για τον οποίον είχε

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

αρχικά εκδοθεί η "υποσχετική" αντί να εισπράξει ο ίδιος από τον εκδότη το ποσό που αναγραφόταν, την μεταβίβαζε σε κάποιον άλλον. Όσο πιο επώνυμος και αξιόπιστος ήταν ο εκδότης της "υποσχετικής", τόσο πιο εύκολα ο τρίτος την δεχόταν. Τον ρόλο του εκδότη του οποίου η φερεγγυότητα και αξιοπιστία ήταν απαραίτητη για να είναι ευρέως αποδεκτές αυτές οι υποσχετικές, την ανέλαβαν οργανισμοί που τελικά εξελίχθηκαν στις τράπεζες. Οι υποσχετικές αυτές επικράτησε να ονομάζονται τραπεζογραμμάτια.

9.2 ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Οι εκδότες των χαρτονομισμάτων σε όλη την διάρκεια της ιστορίας τους μέχρι και σήμερα έπρεπε να ισορροπούν ανάμεσα σε δύο πολύ λεπτές καταστάσεις. Να διατηρούν αλώβητη την αξιοπιστία τους ώστε τα χαρτονομίσματα που εκδίδουν να είναι ευρέως αποδεκτά αλλά να ταυτόχρονα να διασφαλίζουν ότι τα χαρτονομίσματα που κυκλοφορούν στην αγορά δεν είναι προϊόντα παραχάραξης. Γι αυτό σε όλη την διάρκεια της χρήσης χαρτονομισμάτων οι εκδότες εφεύρισκαν τρόπους ώστε να διασφαλίζεται η αυθεντικότητα τους οι οποίοι εξελίχθηκαν στις σημερινές πολύπλοκες τεχνικές που εξελίσσονται και αυτές σχεδόν ταυτόχρονα με την πρόοδο της τεχνολογίας. Έτσι για την εκτύπωση των χαρτονομισμάτων χρησιμοποιήθηκαν κατά καιρούς μελάνια ειδικών προδιαγραφών, ειδικά χαρτιά με ίνες ρυζιού, μεταξιού, ή ίνες που φωσφορίζουν κάτω από ειδικές συνθήκες κλπ. Τα σχέδια φτιάχνονταν από ειδικούς χαρακτές, και χρησιμοποιούνται υδατογραφήματα, πολύπλοκα σχέδια, ολογράμματα και διάφορες άλλες τεχνικές, προς αποφυγήν παραχάραξης. Μερικές χώρες, όπως η Αυστραλία, αντί για χαρτί χρησιμοποίησαν πλαστικά τραπεζογραμμάτια, τα οποία είναι πολύ πιο οικονομικά και δεν σχίζονται εύκολα. Ταυτόχρονα οι θεσπίστηκαν νόμοι που αφορούσαν αρχικά τα κέρματα αλλά αργότερα και τα χαρτονομίσματα με τους οποίους προβλέπονται αυστηρές ποινές σε όσους παράγουν ή προωθούν στην αγορά χαρτονομίσματα τα οποία είναι προϊόντα παραχάραξης και δημιουργήθηκαν ειδικές κρατικές υπηρεσίες οι οποίες προσπάθησαν να περιορίσουν και να αποθαρρύνουν το φαινόμενο.

9.3 Φθορά

Παράλληλα με την προσπάθεια αποθάρρυνσης της παραχάραξης, η αντιμετώπιση της φθοράς των τραπεζογραμματίων, από την καθημερινή χρήση τους από του

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

A' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

συναλλασσόμενους, ήταν και είναι μία πρόκληση που καλείται και πάλι να αντιμετωπίσει η τεχνολογία.

Έτσι τα τραπεζογραμμάτια πρέπει να είναι ανθεκτικά στην τριβή και στα επανειλημμένα τσακίσματα αλλά ταυτόχρονα να μην σχίζονται εύκολα, να μην συσσωρεύουν ρύπους και να μην αλλοιώνονται τα χρώματα τους, να είναι ανθεκτικά σε όσο το δυνατόν περισσότερα χημικά και να μην καταστρέφονται εάν εκτεθούν για μεγάλο διάστημα στο νερό, την υγρασία ή στην ηλιακή ακτινοβολία κ.τ.λ.

Οι προκλήσεις είναι πολλές και ακόμα περισσότερες οι λύσεις που χρησιμοποιήθηκαν για την αντιμετώπισή τους τόσο στο παρελθόν όσο και στην σύγχρονη εποχή. Τελικά και ανάλογα με τις πολιτικές του κάθε εκδότη επιλέγονται εκείνες που αντιμετωπίζουν τα προβλήματα αυτά σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό χωρίς όμως να εκτοξεύουν το κόστος εκτύπωσης σε ύψη που να τις καθιστά ασύμφορες.

Τις τελευταίες δεκαετίες η αυξανόμενη χρήση πιστωτικών καρτών και οι μεταφορές κεφαλαίων με ηλεκτρονικό τρόπο μέσω του διαδικτύου, των αυτόματων ταμιακών μηχανών ή άλλων Τραπεζικών υπηρεσιών όπως η αυτόματη εξόφληση λογαριασμών, περιορίζουν την χρήση χαρτονομισμάτων τα οποία δεν περνούν τόσο τακτικά από χέρι σε χέρι ώστε να φθείρονται. Βέβαια οι ηλεκτρονικές συναλλαγές και το πλαστικό χρήμα δεν επινοήθηκαν για να περιορίσουν την φθορά των χαρτονομισμάτων αλλά είναι και αυτός είναι ένας έμμεσος τρόπος που αυξάνει τον μέσο όρο ζωής τους.

9.4 Άλλη χρήση των χαρτονομισμάτων

Εκτός από την χρηστική πλευρά τους, τα χαρτονομίσματα χρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνται και για λόγους διαφορετικούς από αυτούς για τους οποίους δημιουργήθηκαν. Κυβερνήσεις, απολυταρχικά ή Δημοκρατικά καθεστώτα, μονάρχες ακόμα και στρατιωτικές κατοχικές δυνάμεις χρησιμοποίησαν τα χαρτονομίσματα κατά καιρούς για προπαγανδισμό. Μέσα από αυτά τα έντυπα μικρών σχετικά διαστάσεων, τιμήθηκαν πρόσωπα όχι μόνο από τον πολιτικό, στρατιωτικό χώρο αλλά και από την επιστήμη την τέχνη, τον αθλητισμό κτλ. Ένα παράδειγμα από την ελληνική πραγματικότητα είναι η αποτύπωση του Κολοκοτρώνη του Καποδίστρια αλλά και του Παπανικολάου σε ελληνικά χαρτονομίσματα. Αποτυπώθηκαν διάφορα

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

γεγονότα εμπνευσμένα από ιστορία του κάθε κράτους. Νικηφόρες μάχες οι οποίες άλλαξαν τον ρου της ιστορίας ενός έθνους είναι ένα πολύ συχνό θέμα. Βασιλιάδες εδραίωσαν την μοναρχία ή την δυναστεία τους όπως γίνεται ακόμα και σήμερα όπου στα χαρτονομίσματα πολλών χωρών όπως η Μεγάλη Βρετανία απεικονίζεται ο εκάστοτε μονάρχης ή πριν την έλευση του ευρώ στα χαρτονομίσματα του Βελγίου της Ολλανδίας, της Σουηδίας, κτλ. Ηγεμόνες και δικτάτορες προσπάθησαν να παγιώσουν την απολυταρχία τους όπως πολύ συχνά γίνεται και σήμερα σε πολλά αφρικανικά και όχι πολύ παλιά σε νότιο-αμερικανικά καθεστώτα. Στρατιωτικές δυνάμεις κατοχής επιχείρησαν να ενδυναμώσουν την κυριαρχία τους και να διασπείρουν την προπαγάνδα τους όπως έκαναν κατά την διάρκεια το Β' παγκοσμίου πολέμου οι Γερμανικές, Ιταλικές και Ιαπωνικές δυνάμεις κατοχής. Κυβερνήσεις προσπάθησαν να περάσουν τις πολιτικές τους όπως έκανε η Κίνα κατά διαδικασία της εκβιομηχάνισης της, ή κάποιες άλλες κυβερνήσεις όταν προωθούσαν την γεωργία, την αλιεία κτλ στις χώρες τους. Η θεματολογία που αποτυπώνεται στα χαρτονομίσματα είναι αστεϊρευτη. Από όπου και αν πηγάζει όμως, η καλλιτεχνική αποτύπωσή της αποτελεί ένα ξεχωριστό είδος καλλιτεχνικής έκφρασης. Πολλά από τα χαρτονομίσματα που κυκλοφορήσαν κατά καιρούς ανά τον κόσμο, διακρίνονται για την υψηλή αισθητική τους που αν και τις περισσότερες φορές περνούν απαρατήρητα από τους καθημερινούς χρήστες-συναλλασσόμενους δεν είναι λίγοι εκείνοι οι οποίοι την εκτιμούν και την θαυμάζουν.

10. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ

10.1 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Το αξιόγραφο της συναλλαγματικής (κοινώς γραμμάτια), επιτελεί σημαντική λειτουργία στη σύγχρονη οικονομική και συναλλακτική ζωή, καθώς αποτελεί εξαιρετικά διαδεδομένο μέσο πίστωσης, η οποία επιπλέον μπορεί να επιτευχτεί εύκολα και άμεσα. Και αυτό, γιατί μια συναλλαγματική μπορεί να την αγοράσει κανείς από ένα περίπτερο, ενώ για να εκδώσει μια επιταγή απαιτούνται, ως γνωστόν, αρκετές προϋποθέσεις.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Οι συναλλαγματικές είναι νόμιμο έγγραφο και δίνει εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού, σε ορισμένο τόπο και χρόνο και σε ορισμένο δικαιούχο.

Μπορεί δηλαδή ο δικαιούχος να αξιώσει σε καθορισμένη ημερομηνία, την πληρωμή του συγκεκριμένου ποσού, το οποίο αναγράφεται επάνω σ' αυτήν από τον πληρωτή.

Τα 8 τυπικά στοιχεία που πρέπει να αναγράφονται, για να δημιουργεί υποχρέωση, είναι τα παρακάτω:

1. Η ονομασία "Συναλλαγματική"
2. Η εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού
3. Το όνομα του πληρωτή - αποδέκτη (αυτός που οφείλει να πληρώσει)
4. Το όνομα του δικαιούχου (λήπτη)
5. Η χρονολογία έκδοσης
6. Η ημερομηνία λήξης
7. Η χρονολογία και ο τόπος έκδοσης
8. Η υπογραφή του εκδότη (αυτός που πρέπει να πληρωθεί)

-Οι συναλλαγματικές έχουν ρητή ημερομηνία λήξης, η οποία δεν είναι απαραίτητο να συμπίπτει με αυτή της πληρωμής της. Αν π.χ. πέσει σε αργία, πληρώνεται στην αμέσως επόμενη εργάσιμη.

-Ο τόπος πληρωμής πρέπει να αναγράφεται. Αν δεν σημειώνεται, ο νόμος θεωρεί, ως τόπο πληρωμής, τον τόπο κατοικίας του πληρωτή, που είναι σημειωμένος δίπλα στο όνομά του. Διαφορετικά η συναλλαγματική είναι άκυρη.

-Επίσης και ο τόπος έκδοσης πρέπει να αναγράφεται. Εάν όχι, τότε θεωρείται αυτός που είναι γραμμένος δίπλα από το όνομά του εκδότη.

-Η υπογραφή του εκδότη, πρέπει να είναι ιδιόχειρη και να τίθεται κάτω από το υπό στενή έννοια κείμενο του τίτλου, ούτως ώστε να καλύπτει ολόκληρο το περιεχόμενο της συναλλαγματικής.

10.2 ΕΠΙΤΑΓΗ

Η επιταγή χρησιμοποιείται στην Ελλάδα και σε ολόκληρο τον κόσμο ως μέσο πληρωμής και εξυπηρετεί κυρίως τη διεξαγωγή των πληρωμών. Επιταγή είναι το έγγραφο συγκεκριμένου τύπου, το οποίο προβλέπεται από το νόμο και με το οποίο ο εκδότης της επιταγής δίνει την εντολή στον πληρωτή να πληρώσει για λογαριασμό του ορισμένο ποσό στον δικαιούχο της επιταγής, το οποίο αναγράφεται πάνω στην επιταγή. Πληρωτής της επιταγής είναι συνήθως οι τράπεζες αλλά μπορεί να είναι και κάποιο αντίστοιχο πιστωτικό ίδρυμα.

Η επιταγή είναι πληρωτέα κατά την εμφάνισή της. Η επιταγή εμφανίζεται εμπρόθεσμα για πληρωμή μέσα σε προθεσμία 8 ημερών από την ημερομηνία έκδοσής που αναγράφεται σε αυτή, όταν ο τόπος έκδοσης της επιταγής είναι η Ελλάδα. Ο πληρωτής (συνήθως η τράπεζα) έχει την υποχρέωση να πληρώσει την επιταγή που εκδίδει ο πελάτης του, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν διαθέσιμα χρηματικά κεφάλαια του πελάτη στην κατοχή του. Μετά την παρέλευση του οκταημέρου ο πληρωτής δικαιούται να πληρώσει τον

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

δικαιούχο της επιταγής, χωρίς ωστόσο να έχει τη νομική υποχρέωση.

Απαραίτητα στοιχεία για την εγκυρότητα της επιταγής:

1. Ονομασία επιταγή εντός του κειμένου
2. Εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού
3. Όνομα εκείνου που πρέπει να πληρώσει
4. Τόπο πληρωμής
5. Χρόνο και τόπο έκδοσης της επιταγής
6. Υπογραφή εκδότη

10.3 ΕΙΔΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ:

Κλασική επιταγή: Επιταγή που εκδίδεται από τον εκδότη/καταθέτη σε βάρος του τραπεζικού του λογαριασμού. Η τράπεζα δεν φέρει καμία ευθύνη για την πληρωμή αυτής και αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα στο λογαριασμό του εκδότη θα σφραγισθεί ως ακάλυπτη.

(Η επιταγή αυτή μπορεί να μεταβιβαστεί με οπισθογράφηση από τον αρχικό δικαιούχο, σε κάποιον άλλο, που, με τη σειρά του, μπορεί να τη μεταβιβάσει σε ένα επόμενο κ.ο.κ. Δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των μεταβιβάσεων. Ο αρχικός δικαιούχος θέτει την υπογραφή του, στην πίσω όψη της επιταγής και στη συνέχεια υπογράφει ο επόμενος δικαιούχος εάν θελήσει να μεταβιβάσει και αυτός την επιταγή)

Τραπεζική επιταγή: Επιταγή που εκδίδεται από μια τράπεζα επί αυτής της ίδιας μετά από αίτημα του πελάτη της για την πληρωμή του δικαιούχου. Ο δικαιούχος στην περίπτωση αυτή μπορεί να είναι βέβαιος ότι το ποσό είναι διαθέσιμο και ότι θα πληρωθεί, διότι στην ουσία η τράπεζα όταν εκδίδει την επιταγή αυτή έχει ήδη χρεώσει τον λογαριασμό του πελάτη της με το αντίστοιχο ποσό και το έχει αφαιρέσει λογιστικά από το λογαριασμό του. Απλώς, αντί να του παραδώσει τα χρήματα σε μετρητά, του παραδίδει για λόγους διευκόλυνσης, ταχύτητας και ασφάλειας την επιταγή.

Δίγραμμη επιταγή: Μια επιταγή μπορεί από τον εκδότη της ή τον κομιστή της να καταστεί «δίγραμμη». Με την «διγράμμιση» η επιταγή μπορεί να πληρωθεί από την τράπεζα μόνο σε άλλη τράπεζα ή σε πελάτη της ίδιας τράπεζας. Έτσι, εμποδίζεται η είσπραξη του ποσού της επιταγής από άγνωστο πρόσωπο, αφού επί δίγραμμης

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

επιταγής η πληρωμή γίνεται σε ορισμένο πρόσωπο και όχι σε οποιονδήποτε κομιστή, όπως η κοινή επιταγή. Η δίγραμμη επιταγή διακρίνεται στην όψη από την κοινή, διότι στην μπροστινή της πλευρά εμφανίζει δύο παράλληλες γραμμές, οι οποίες μπορούν να τεθούν είτε από τον εκδότη, είτε και από τον κομιστή της επιταγής. Η «διγράμμιση» είναι γενική, όταν μέσα στις δύο παράλληλες γραμμές δεν σημειώνεται τίποτε ή αναγράφεται απλά η λέξη «τραπεζίτης», οπότε η δίγραμμη επιταγή πληρώνεται από την πληρώτρια τράπεζα μόνο σε άλλη τράπεζα ή σε πελάτη της. Στην ειδική «διγράμμιση», μέσα στις δύο παράλληλες γραμμές σημειώνεται το όνομα συγκεκριμένης τράπεζας, οπότε η πληρωμή μπορεί να γίνει μόνο σε αυτήν ή, αν η επωνυμία της αναγραφόμενης τράπεζας συμπίπτει με την πληρώτρια τράπεζα, μόνο σε πελάτη αυτής.

Λευκή επιταγή: Παρόλο που ο Νόμος δεν αναγνωρίζει τη λευκή επιταγή είναι δυνατή η μεταγενέστερη συμπλήρωση στοιχείων εάν κάτι τέτοιο έχει συμφωνηθεί μεταξύ του κομιστή και του εκδότη. Τυχόν ένσταση αντισυμβατικής συμπλήρωσης μπορεί να γίνει δεκτή υπό την προϋπόθεση ότι η επιταγή αποκτήθηκε με κακή πίστη ή δια βαρέως πταίσματος.

10.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ - ΕΠΙΤΑΓΗΣ

α) Πληρωτής στην επιταγή είναι πάντα η τράπεζα, ενώ στη συναλλαγματική είναι οποιοδήποτε πρόσωπο.

β) Ο πληρωτής της συναλλαγματικής μπορεί να την αποδεχτεί και να αναλάβει ευθύνη ως προς την πληρωμή της. Με την αποδοχή καθίσταται μάλιστα ο κύριος οφειλέτης της συναλλαγματικής. Αντίθετα η επιταγή δεν επιδέχεται αποδοχής και αν υπάρξει αποδοχή από την πληρώτρια τράπεζα αυτή θεωρείται ως μη γραμμένη. Επομένως δεν συναντάμε στην επιταγή τον θεσμό της αποδοχής.

γ) Στη συναλλαγματική πρέπει οπωσδήποτε να σημειώνεται το όνομα του λήπτη, ενώ στη επιταγή αυτό δεν είναι απαραίτητο, αφού μπορεί να εκδοθεί ως ανώνυμη. Πάντως, το σύνηθες είναι και στην επιταγή να σημειώνεται το όνομα του λήπτη, ο οποίος μπορεί να μεταβιβάσει σε άλλο πρόσωπο με οπισθογράφηση, αφού και η επιταγή είναι αξιόγραφο γεννημένο εις διαταγήν. Αν όμως, ο εκδότης βάλει τη ρήτρα "ουχί εις διαταγήν" τότε η επιταγή μετατρέπεται σε ονομαστικό αξιόγραφο.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

δ) Η επιταγή είναι πάντα πληρωτέα εν 'όψει και κάθε αντίθετη ρήτρα σε αυτήν θεωρείται ως μη γραμμένη.

ε) Η επιταγή αποτελεί μέσο πληρωμής, ενώ η συναλλαγματική αποτελεί μέσο παροχής πίστωσης. (Αυτό βέβαια καταργείται στην πράξη με το τέχνασμα των μεταχρονολογημένων επιταγών).

στ) Στην επιταγή, η σφράγιση από την πληρώτρια τράπεζα αναπληρώνει το διαμαρτυρικό, ενώ στη συναλλαγματική η μη πληρωμή πρέπει να αποδεικνύεται με διαμαρτυρικό (εκτός και αν υπάρχει ρήτρα "ανέξοδος επιστροφή" ή άνευ διαμαρτυρικού).

ζ) Στην επιταγή η έλλειψη χρημάτων στο λογαριασμό του εκδότη που βεβαιώνεται από την πληρώτρια τράπεζα με τη σφράγιση της επιταγής, δηλαδή η έκδοση της λεγόμενης *ακάλυπτης επιταγής*, επιφέρει και ποινικές κυρώσεις εις βάρος του εκδότη, ενώ κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει στη συναλλαγματική.

11. Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας προσφέρει τις υπηρεσίες της ως τραπεζίτης της κυβέρνησης. Οι βασικές αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας περιλαμβάνουν την εφαρμογή των αποφάσεων νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής

**ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Κεντρικής Τράπεζας, την κατοχή, διαφύλαξη και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων της χώρας, την εποπτεία των εμπορικών τραπεζών, την προώθηση, ρύθμιση και επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών, εκκαθάρισης ή και διακανονισμού συναλλαγών και τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Σημαντικός σταθμός στην ιστορία της Κεντρικής Τράπεζας ήταν η ενσωμάτωσή της στο Ευρωσύστημα τον Ιανουάριο του 2008.

Είναι υπεύθυνη για τη νομισματική πολιτική και μπορεί να είναι ο δανειστής της τελευταίας λύσης σε περίπτωση κρίσης. Χρεώνεται συχνά με τον έλεγχο του διάθεσης χρήματος, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νομίσματος. Παραδείγματα

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

κεντρικών τραπεζών είναι η Τράπεζα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Πρόσθετες αρμοδιότητες εκχωρήθηκαν στην Επιτροπή των Διοικητών των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η οποία, από τη σύστασή της τον Μάιο του 1964, είχε διαδραματίσει ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη νομισματική συνεργασία. Αυτές οι αρμοδιότητες καθορίστηκαν με απόφαση του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 1990 και αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και την προώθηση του συντονισμού στον τομέα της νομισματικής πολιτικής των κρατών μελών, με στόχο την επίτευξη της σταθερότητας των τιμών.

Στην κορυφή της πυραμίδας του τραπεζικού συστήματος βρίσκεται η κεντρική τράπεζα. Ο ρόλος των κεντρικών τραπεζών είναι διαφορετικός από εκείνον των άλλων τραπεζών, εμπορικών και λοιπών, με την έννοια ότι οι κεντρικές τράπεζες κατά κανόνα δεν ασκούν τις συνήθεις τραπεζικές εργασίες, δηλαδή δεν δέχονται καταθέσεις ιδιωτών και δεν χορηγούν πιστώσεις προς τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τα διεθνή ισχύοντα η κεντρική τράπεζα μιας χώρας:

Α. Έχει το μονοπώλιο της έκδοσης και κυκλοφορίας του εθνικού νομίσματος, το χαρτονόμισμα, το λεγόμενο εκδοτικό προνόμιο.

Β. Ασκεί νομισματική και πιστωτική πολιτική, με σκοπό τον έλεγχο της συνολικής προσφοράς χρήματος και της ρευστότητας της οικονομίας καθώς και τον έλεγχο του συνολικού όγκου και της κατανομής των πιστώσεων.

Γ. Ασκεί χρέη θησαυροφυλακίου για το κράτος, τηρώντας συγκεντρωτικούς λογαριασμούς για τα έσοδα και τις αποταμιεύσεις του δημοσίου ώστε να παρακολουθούνται οι ταμειακές ροές και να εντοπίζονται τα προκύπτοντα ελλείμματα ή πλεονάσματα της δημοσιονομικής διαχείρισης.

Δ. Ασκεί συναλλαγματική πολιτική παρεμβαίνοντας στην αγορά συναλλάγματος και διατηρεί τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας.

Ε. Εποπτεύει το τραπεζικό σύστημα της χώρας θεσπίζοντας κανόνες και κριτήρια ως προς τη φερεγγυότητα και την εύρυθμη λειτουργία όλων των τραπεζών ενώ επίσης καθορίζει κριτήρια και χορηγεί άδειες για τη δημιουργία νέων τραπεζών.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Στ. Λειτουργεί ως τελικός χρηματοδότης (lender of last resort) των τραπεζών καθορίζοντας το ύψος και το κόστος της χρηματοδότησης που παρέχει στις τράπεζες σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών.

Το ζήτημα της ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών με την έννοια ότι η κεντρική τράπεζα πρέπει να μην επηρεάζεται από την κυβέρνηση. Αυτή η ανεξαρτησία έχει, τα τελευταία χρόνια, λάβει μορφή μιας θεσμοθετημένης ανεξαρτησίας, βάσει νόμων, και έχει ενσωματωθεί στις συνθήκες που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ζήτημα της ανεξαρτησίας συνδέεται με την άσκηση νομισματικής πολιτικής, η οποία είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της κεντρικής τράπεζας, ενώ η δημοσιονομική πολιτική είναι αρμοδιότητα της κυβέρνησης. Εάν η κεντρική τράπεζα είναι ανεξάρτητη (βάσει καταστατικού αλλά και με το αμετάκλητο της διοίκησης της πριν λήξει η θητεία της), τότε δεν μπορεί η νομισματική πολιτική να γίνεται παρακολούθημα της δημοσιονομικής πολιτικής, κι έτσι δεν θα επηρεάζεται ούτε από τον πολιτικό ή εκλογικό κύκλο για να εξυπηρετεί τις εκάστοτε κυβερνητικές επιδιώξεις. Οι κεντρικές τράπεζες, αλλά και η ίδια η ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα, γίνονται θεματοφύλακες της νομισματικής σταθερότητας, με πρωτεύοντα στόχο τους τη διατήρηση ενός χαμηλού (λίγο πάνω από το μηδέν, στην ΕΕ το πολύ μέχρι 2%) ρυθμού πληθωρισμού. Για το στόχο αυτό, απαγορεύεται στις κεντρικές τράπεζες να χρηματοδοτούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα με έκδοση χρήματος, ενώ η όλη νομισματική πολιτική, μέσω του καθορισμού των παρεμβατικών επιτοκίων (όπως το προεξοφλητικό επιτόκιο ή το επιτόκιο αναχρηματοδότησης των τραπεζών), αλλά και μέσω της παρακολούθησης των νομισματικών και πιστωτικών μεγεθών, μένει αφοσιωμένη στον αντί-πληθωριστικό ρόλο της.

12. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Η σημασία των τραπεζών έγκειται στη συγκέντρωση του χρήματος των αποταμιευτών και στη διάθεσή του με τη μορφή δανείων στις επιχειρήσεις και στους καταναλωτές. Με την ονομασία δάνειο φέρεται ειδική διμερής

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος *Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ*

σύμβαση, εξ ου και ο ταυτόσημος όρος δανειακή σύμβαση, όπου κατά τη συνομολόγησή της μεταβιβάζεται για κάποιο χρονικό διάστημα η κυριότητα χρημάτων ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων, με την υποχρέωση της μετέπειτα επιστροφής τους. Τα δάνεια μπορεί να είναι είτε ασφαλή, όπου ο δανειστής προστατεύεται ώστε να λάβει όλο το ποσό που έχει δανείσει, ή επισφαλή στα οποία ο δανειζόμενος μπορεί και να μην εξοφλήσει το δάνειο.

Τόκος είναι η αποζημίωση σε χρήματα που είναι υποχρεωμένος να δώσει ο οφειλέτης στο δανειστή για ορισμένη ποσότητα χρηματικού δανείου που πήρε για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι οικονομολόγοι συχνά αναφέρονται στον τόκο ως αμοιβή για τη χρησιμοποίηση χρηματικού κεφαλαίου, ή ως τιμή με την οποία χρεώνεται η χρήση κεφαλαίου.

12.1 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Οι εμπορικές τράπεζες δέχονται καταθέσεις από ιδιώτες, ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιους οργανισμούς κ.τ.λ. Τρεις είναι οι βασικές κατηγορίες καταθέσεων:

- Οι καταθέσεις όψεως, που διακινούνται συχνά με ατομικές επιταγές.
- Οι καταθέσεις ταμειωτηρίου, που είναι η συνηθέστερη μορφή λογαριασμού και επιτρέπει την κατάθεση χρημάτων ή την ανάληψη, όποτε ο ενδιαφερόμενος το επιθυμεί.
- Οι καταθέσεις προθεσμίας, που είναι μια μορφή κατάθεσης με χρονικό περιορισμό. Δηλαδή, ο καταθέτης μπορεί να αποσύρει τα χρήματα που έχει καταθέσει ύστερα από ορισμένο χρονικό διάστημα. Αν τα αποσύρει νωρίτερα, χάνει ένα τμήμα του τόκου.

Οι εμπορικές τράπεζες για να σωρεύουν καταθέσεις πληρώνουν στους καταθέτες μια αμοιβή, τον τόκο. Το επιτόκιο είναι το ποσό του τόκων, για κάθε 100 Ευρώ που

κατατίθενται για ένα ημερολογιακό έτος. Λόγου χάρη, επιτόκιο 10% σημαίνει ότι μετά από ένα χρόνο ο καταθέτης θα πάρει από την τράπεζα εκτός του αρχικού ποσού και 10 € επιπλέον για κάθε εκατό € που έχει καταθέσει. Οι καταθέτες ενδιαφέρονται να καταθέσουν τα χρήματά τους στις τράπεζες που δίνουν

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

υψηλότερο επιτόκιο και γι' αυτό συχνά οι τράπεζες ανακοινώνουν με διαφημίσεις τα επιτόκια καταθέσεων.

Τα επιτόκια διαφέρουν ανάλογα με το είδος των καταθέσεων. Τα υψηλότερα επιτόκια έχουν οι καταθέσεις προθεσμίας, ενώ τα χαμηλότερα οι καταθέσεις όψεως.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι με τις καταθέσεις όψεως γίνονται πολύ συχνά συναλλαγές, που σημαίνει κόστος για την τράπεζα (απασχόληση υπαλλήλων, μηχανημάτων, κόστος επικοινωνίας κ.τ.λ.).

12.2 ΔΑΝΕΙΑ

Οι τράπεζες χρησιμοποιούν τα χρήματα των καταθέσεων για να χορηγούν δάνεια είτε προς

τους ιδιώτες είτε προς το κράτος. Η σύναψη δανείου είναι μια συναλλαγή μεταξύ δύο (ή περισσότερων) προσώπων. Αντικείμενο της συναλλαγής είναι ένα χρηματικό ποσό, το οποίο ανήκει στο ένα πρόσωπο, τον δανειοδότη και παραχωρείται για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα στον άλλο, ο οποίος ονομάζεται δανειολήπτης. Ο δανειολήπτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστέψει στο δανειοδότη, μετά την παρέλευση του συμφωνημένου χρόνου, το χρηματικό ποσό προσαυξημένο με ένα άλλο χρηματικό ποσό, τον τόκο. Ο τόκος αποτελεί την αμοιβή του δανειοδότη επειδή στερείται του δικαιώματος να χρησιμοποιήσει το χρηματικό ποσό που έδωσε για το χρονικό διάστημα που διαρκεί το δάνειο. Δηλαδή, τόκος αποτελεί με αυτή την έννοια το κόστος δανεισμού, την επιβάρυνση με λίγα λόγια που έχει ο δανειολήπτης για την χρησιμοποίηση χρήματος που δεν του ανήκει. Το επιτόκιο δανεισμού είναι πάντα μεγαλύτερο του επιτοκίου καταθέσεων. Η διαφορά μεταξύ των δύο επιτοκίων

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

καλύπτει το κόστος λειτουργίας της τράπεζας και το υπόλοιπο αποτελεί το τραπεζικό κέρδος.

Διακρίνουμε τα δάνεια των τραπεζών σε δάνεια προς τις επιχειρήσεις, προς τους καταναλωτές και προς το κράτος. Συνήθως, η σύναψη δανείου από την τράπεζα συνοδεύεται από εγγυήσεις, που παραχωρεί ο δανειολήπτης ως εξασφάλιση του δανειοδότη. Οι εγγυήσεις αυτές μπορεί να είναι υποθήκες σε ακίνητη περιουσία, περιουσιακά στοιχεία (έργα τέχνης κτλ.) ή αμοιβές από την εργασία.

- 1) Τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις σκοπεύουν στην ενίσχυση της παραγωγικής δυναμικότητας των επιχειρήσεων και στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δράσης τους με τη διάθεση στις επιχειρήσεις χρηματικών πόρων που δεν ανήκουν στην επιχείρηση. Τα δάνεια αυτά προορίζονται είτε για επενδυτικούς άστοχους (αγορά οικοπέδων, κτιρίων, μηχανημάτων κ.τ.λ.) είτε για την κάλυψη βραχυχρόνιων υποχρεώσεων των επιχειρήσεων.
- 2) **Τα δάνεια που χορηγούν οι Τράπεζες στους καταναλωτές** διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες: Στα **στεγαστικά δάνεια**, τα οποία χρησιμοποιούνται, για την αγορά οικοπέδου, σπιτιού ή για το κτίσιμο νέας κατοικίας, και στα **καταναλωτικά δάνεια**, τα οποία χρησιμοποιούνται για την αγορά επίπλων, συσκευών ή άλλων καταναλωτικών ειδών. Ένα είδος καταναλωτικού δανείου είναι και το δάνειο για την αγορά αυτοκινήτου. Τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες καταναλωτές επιβαρύνονται με επιτόκιο που διαφέρει ανάλογα με το δάνειο. Τα καταναλωτικά δάνεια και τα δάνεια για την αντιμετώπιση των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων των επιχειρήσεων έχουν συνήθως μικρή διάρκεια (ένα ή δύο χρόνια) και υψηλό επιτόκιο. Τα δάνεια για επενδύσεις των επιχειρήσεων και τα στεγαστικά δάνεια είναι μεγαλύτερης διάρκειας (πέντε έως δεκαπέντε χρόνια) και επιβαρύνονται με μικρότερο επιτόκιο.
- 3) Οι Τράπεζες δανείζουν επίσης το κράτος, για να καλύψει τη διαφορά που παρουσιάζεται μεταξύ δημοσίων εσόδων και δημοσίων δαπανών. Τα δάνεια προς το κράτος συνήθως γίνονται με την αγορά ομολόγων, δηλαδή τίτλων χρεογράφων που εκδίδει το κράτος για ένα αναγραφόμενο ονομαστικό ποσό (π.χ., 10.000 ευρώ). Κάθε ομόλογο έχει και την ημερομηνία εξόφλησης του,

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

A' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

δηλαδή την ημερομηνία κατά την οποία ο κάτοχος του ομολόγου πρέπει να το εξαργυρώσει στην ονομαστική του τιμή (δηλαδή στα 10.000 ευρώ) εισπράττοντας το ποσό αυτό από την Κεντρική Τράπεζα.

Το ομόλογο έχει αγοραστεί αρχικά από την Κεντρική Τράπεζα σε χαμηλότερη τιμή (έστω στα 9.000 ευρώ) έτσι ώστε με την τελική εξόφληση να πληρώνονται στον κάτοχο οι τόκοι (1.000 ευρώ με επιτόκιο 11,1% για εξόφληση σε ένα χρόνο στο παράδειγμά μας).

12.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Οι Εμπορικές Τράπεζες μπορούν να επηρεάσουν το συνολικό ύψος των καταθέσεων όψεως και την προσφορά χρήματος. Ρευστά διαθέσιμα είναι οι καταθέσεις που έχουν δεχτεί οι Τράπεζες αλλά δεν τις έχουν δανείσει. Οι Τράπεζες είναι υποχρεωμένες να κρατούν ένα ελάχιστο ποσοστό από τις καταθέσεις σε ρευστά διαθέσιμα και να δανείζουν το υπόλοιπο των καταθέσεων.

Σύμφωνα με την λογική αν μια τράπεζα έχει 1000 ευρώ καταθέσεις και αν υποθέσουμε ότι η Τράπεζα της Ελλάδος την υποχρεώνει να έχει ρευστό 10% των καταθέσεων, δηλαδή 100 ευρώ μπορεί να δανείσει 900 ευρώ. Το ποσό που κρατάει η τράπεζα στην 'άκρη' είναι διαθέσιμο για τους καταθέτες που θέλουν να κάνουν ανάληψη των χρημάτων τους. Αυτό όμως δεν συμβαίνει στην πράξη γιατί η τράπεζα δημιουργεί νέο χρήμα από το μηδέν, η όπως λέμε επιστημονικά, εφαρμόζει το σύστημα των κλασματικών αποθεμάτων.

Η μόνη αρμόδια να τυπώνει νέο χρήμα είναι η κεντρική τράπεζα, όπου π.χ. δίνει 1000€ στο άτομο Α. Το άτομο Α καταθέτει τα 1000€ σε μία εμπορική τράπεζα και αποκτά ένα περιουσιακό στοιχείο που ονομάζεται λογαριασμός. Η τράπεζα κρατάει 100€ στην άκρη ενώ τα υπόλοιπα τα δανείζει νομίμως στον Β. Τα χρήματα που υπάρχουν τώρα είναι 1000€ του καταθέτη + 900€ του δανειολήπτη = 1900€ . Από αυτά 1000€ έχει τυπώσει η κεντρική τράπεζα, ενώ τα υπόλοιπα είναι νέο 'φανταστικό' χρήμα.

13. ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑ

13.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ;

Είναι κάθε είδος συναλλαγής που πραγματοποιείται ανάμεσα σε φυσικά ή μη φυσικά πρόσωπα με την παρέμβαση ηλεκτρονικών μέσων. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει κάθε αγοραπωλησία ή διεκπεραίωση αγαθών, πληροφοριών ή υπηρεσιών μέσα από δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

13.2 ΤΙ ΤΟ ΟΡΙΖΕΙ;

Το ηλεκτρονικό χρήμα ορίζουν τρεις παράγοντες:

1. **Υπηρεσίες**, εξαιτίας της συνεχούς αυξανόμενης ζήτησης καλύτερης ποιότητας, γρηγορότερης εξυπηρέτησης και χαμηλότερου κόστους, από την πλευρά των καταναλωτών αλλά και των προμηθευτών.
2. **Απόσταση**, εξαιτίας της δυνατότητας αγοραπωλησίας αγαθών μέσω του διαδικτύου ανεξάρτητα από την γεωγραφική θέση.
3. **Επικοινωνία**, εξαιτίας της χρήσης του ως πάροχο μέσα από δίκτυα υπολογιστών.

13.3 ΠΟΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΙ;

Εσωτερικό Εμπόριο: Χρησιμοποιείται σε κλειστά κυκλώματα όπως επιχειρήσεις για να επιτύχουν την αποτελεσματικότερη λειτουργία των δραστηριοτήτων που έχει αναλάβει να φέρει εις πέρας μια συγκεκριμένη ομάδα.

Συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων: Επιτρέπει σε εταιρείες που μπορεί να συνεργάζονται να βελτιώσουν τις μεταξύ τους επιχειρηματικές διαδικασίες όπως είναι ο έλεγχος και η πληρωμή εμπορευμάτων, καθώς και η πιο εύκολη αποθήκευση εγγράφων. Επίσης, προσφέρει την δυνατότητα αυξημένης πληροφόρησης σε σχέση με κάποιο προϊόν, και περιορίζει έως μηδενίζει το περιθώριο ανθρώπινου λάθους με την διαδικασία των ηλεκτρονικών πληρωμών.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος *Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ*

Συναλλαγές λιανικής: Είναι σαφώς η πιο διαδεδομένη μορφή που μπορεί να πάρει το ηλεκτρονικό εμπόριο, και επιτρέπει στους καταναλωτές να επιλέξουν από μία τεράστια ποικιλία υπηρεσιών και προϊόντων, πολλά από τα οποία δεν θα μπορούσαν να βρουν εύκολα στην περιοχή ή στην χώρα τους, και να τα αποκτήσουν με αισθητά χαμηλότερο κόστος από αυτό που θα πλήρωναν αλλιώς, μέσα σε λίγες στιγμές και χωρίς να βγουν ούτε από το σπίτι τους.

Συναλλαγές μεταξύ καταναλωτών: Στην συγκεκριμένη κατηγορία, που αρχίζει να διαδίδεται τα τελευταία χρόνια κυρίως με την αύξηση της τεχνολογίας, ο απλός πολίτης μπαίνει στην διαδικασία να προωθήσει εμπορικά ένα προϊόν, συνήθως λιανικής, σε καταναλωτές. Στην συγκεκριμένη

διαδικασία, που δεν εμπλέκονται καθόλου εταιρείες, ο «πωλητής» κάνει μόνος του την διαφήμιση και προώθηση του προϊόντος και, πολλές φορές, «συζητάει» την τιμή με τον αγοραστή πριν συμφωνήσει για την πώληση.

13.4 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ;

Τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει το ηλεκτρονικό χρήμα είναι:

1. Ευρεία αποδοχή
2. Ικανοποιητικό επίπεδο ασφαλείας
3. Ανωνυμία
4. Μετατρεψιμότητα (από μια μορφή σε μια άλλη π.χ. από ηλεκτρονικές μονάδες σε μετρητά)
5. Απεριόριστη διάρκεια (να μην έχει ημερομηνία λήξεως μετά το πέρας της οποίας θα πάψει να έχει αξία)

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

6. Αμφίδρομη κινητικότητα (κάθε κάτοχος να μπορεί να αποκτήσει και να δώσει χρήμα με την ίδια ευκολία. Δηλαδή να μην υπάρχει μια κυκλική ροή του τύπου: Τράπεζα-Ιδιώτης (αγοραστής)-Επιχείρηση (πωλητής)-Τράπεζα αλλά η δυνατότητα συναλλαγών και κάθε είδους πληρωμών μεταξύ όλων των οικονομικών μονάδων π.χ. μεταφορές χρημάτων από ιδιώτη σε ιδιώτη, από επιχείρηση σε επιχείρηση, από επιχείρηση σε ιδιώτη κτλ.)
7. Διαιρετότητα (να μπορεί να διαιρεθεί σε όσα τμήματα ίσης συνολικής αξίας θέλει ο κάτοχος)
8. Ευχρηστία
9. Σταθερή αξία (προστασία από πληθωρισμό, υποτίμηση κτλ.)

13.5 ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Δεκαετία 70': Εμφανίζονται τα πρωτόγνωρα για την εποχή τους συστήματα EFT, τα οποία χρησιμοποιούνται μεταξύ τραπεζών και αρχίζουν να μεταμορφώνουν τις αγορές.

Δεκαετία 80': Τα συστήματα EDI και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο αρχίζουν να εξελίσσονται και να κάνουν την εμφάνισή τους και, μαζί με αυτά, εμφανίζονται και τρόποι διεκπεραίωσης εντύπων μέχρι τότε συναλλαγών με την βοήθεια των νέων τεχνολογικών μέσων.

Δεκαετία 90': Η συνεχής εξάπλωση των ηλεκτρονικών μηνυμάτων, συνδιασκέψεων και συνομιλιών οδηγεί στην συνεχή μείωση του κόστους των νέων μέσων επικοινωνίας. Η εμφάνιση του παγκόσμιου ιστού και των προσωπικών υπολογιστών που χρησιμοποιούν λογισμικό τύπου Windows στα μέσα της δεκαετίας, έχουν ως αποτέλεσμα το ηλεκτρονικό χρήμα να κερδίσει έδαφος και να εξελιχθεί πολύ γρήγορα ως ο πλέον διαδεδομένος τρόπος πραγματοποίησης συναλλαγών.

Αρχές Χιλιετίας: Οι νέες δυνατότητες ηλεκτρονικής κρυπτογράφησης δεδομένων οδηγούν στην επέκταση του ηλεκτρονικού χρήματος στην παγκόσμια αγορά.

14.1 ΤΟ «MOBILE BANKING»

Το mobile banking είναι ένα σύστημα που επιτρέπει στους χρήστες να διεξάγουν ένα αριθμό οικονομικών συναλλαγών χρησιμοποιώντας ένα κινητό τηλέφωνο. Το mobile banking διαφέρει από το mobile payments όπου χρησιμοποιούνται κινητά για απόκτηση προϊόντων ή υπηρεσιών με την χρήση μέσων όπως οι πιστωτικές κάρτες.

Οι πρώτες υπηρεσίες αυτού του είδους παρήχθησαν κυρίως μέσω SMS, κάτι που ήταν πιο γνωστό ως SMS banking. Τα τελευταία χρόνια όμως η πρόοδος και η αύξηση της τεχνολογίας που οδήγησε στην δημιουργία σύγχρονων συσκευών όπως τα κινητά αφής και τα τάμπλετ έχει οδηγήσει τις τράπεζες να προσφέρουν τις mobile υπηρεσίες τους σε αυτές τις πλατφόρμες. Η επιτυχία της Apple με το λειτουργικό IOS και το υπερσύγχρονο λειτουργικό για κινητά της Google, Android, καθώς και η δημιουργία των εφαρμογών για κινητά, των λεγόμενων apps, έχει οδηγήσει σταδιακά να παραμερισθούν οι συναλλαγές μέσω SMS, και πλέον όλες οι τράπεζες χρησιμοποιούν την νέα αυτή δυνατότητα για να παρέχουν στους χρήστες τις υπηρεσίες τους.

14.2 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΩ ΚΙΝΗΤΩΝ

Εξαιτίας της μεγάλης ποικιλίας σε συσκευές κινητών τηλεφώνων οι τράπεζες βρίσκονται αρκετές φορές σε σύγχυση. Κι αυτό γιατί είναι μεγάλη πρόκληση να βρεθεί μία εφαρμογή που θα υποστηρίζεται από όλα τα λειτουργικά. Μία μέση λύση είναι αναγκαίο να βρεθεί καθώς λίγα κινητά θα μπορούν να υποστηρίξουν μια περίπλοκη εφαρμογή με πολλές δυνατότητες και όσο για τα SMS, αν και μπορούν όλα τα κινητά να το υποστηρίξουν, είναι δύσκολα όταν πρέπει να γίνουν περίπλοκες συναλλαγές.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Μία άλλη δυσκολία που συναντάται συχνά είναι στο θέμα της ασφάλειας. Τα μεγαλύτερα θέματα που οι τράπεζες αντιμετωπίζουν είναι οι συναλλαγές που εκτελούνται σε απομακρυσμένες τοποθεσίες και στον αέρα. Η πιο πρόσφατη ιδέα είναι ο κωδικός μίας χρήσης. Ο χρήστης κάνει αίτηση στην τράπεζα να του σταλεί ένας κωδικός στο κινητό του τηλέφωνο, και, με αυτόν τον κωδικό πραγματοποιεί τις συναλλαγές του. Ο κωδικός λήγει μόλις χρησιμοποιηθεί ή αν δεν χρησιμοποιηθεί, ακυρώνεται μόλις περνάει ο χρόνος για τον οποίο έχει εκδοθεί.

15. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Το λεγόμενο online banking είναι μία υπηρεσία που επιτρέπει σε πελάτες ενός οικονομικού ιδρύματος (τράπεζες, καταστήματα λιανικής ή χονδρικής...) να διεξάγουν οικονομικές συναλλαγές σε έναν ασφαλή ιστοχώρο που ελέγχεται από το ίδρυμα.

Για να χρησιμοποιήσει αυτή την υπηρεσία ο πελάτης θα πρέπει να έχει ήδη λάβει έναν κωδικό και ένα όνομα χρήστη για να του δοθεί εξουσιοδότηση να χρησιμοποιεί την υπηρεσία. Για λόγους ασφαλείας, ο κωδικός είναι μοναδικός και δεν είναι σε καμία περίπτωση ίδιος με τον αριθμό που χρησιμοποιεί ο ίδιος λογαριασμός για το mobile banking ή για κάποια από τις πιστωτικές του, και δεν συμπίπτει σε καμία περίπτωση με τον αριθμό PIN του τραπεζικού του λογαριασμού.

15.1 ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΣΗΣ

Η εν λόγω υπηρεσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ενέργειες που δεν περιλαμβάνουν συναλλαγές ή για ενέργειες που το επιτρέπουν.

Ενέργειες που δεν περιλαμβάνουν συναλλαγές:

1. Προβολή του λογαριασμού
2. Προβολή προσφάτων συναλλαγών
3. Αποθήκευση εγγράφων και καταστάσεων λογαριασμού (π.χ. σε pdf)

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

4. Προβολή εικονών ξεπληρωμένων επιταγών
5. Παραγγελία μπλοκ επιταγών
6. Αποθήκευση εφαρμογών για διάφορες άλλες υπηρεσίες της τράπεζας και διαφημιστικών

Ενέργειες που περιλαμβάνουν συναλλαγές:

1. Μεταφορά ποσών μεταξύ λογαριασμών
2. Πληρωμές τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των λογαριασμών (π.χ. ΔΕΗ)
3. Πωλήσεις ή αγορές επενδύσεων
4. Αιτήσεις για δάνεια
5. Διαμόρφωση λογαριασμού για πολλαπλούς χρήστες
6. Εγκρίσεις συναλλαγών

15.2 ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στο θέμα της ασφάλειας, ο πιο διαδεδομένος τρόπος είναι η χρήση κωδικών μίας χρήσης, όπως και στο θέμα των συναλλαγών μέσω κινητού. Όπως και στο δεύτερο, ο χρήστης μαθαίνει τον κωδικό που ισχύει λαμβάνοντάς τον με μήνυμα στο κινητό του τηλέφωνο και καλείται να τον χρησιμοποιήσει, συχνά μαζί με τον προσωπικό του αριθμό. Οι τράπεζες έχουν γίνει πολύ προσεκτικές στο θέμα αυτό εξαιτίας επιθέσεων με σκοπό την κλοπή των στοιχείων των πελατών. Η πιο συνηθισμένη τεχνική αυτή είναι το λεγόμενο phishing, λογοπαίγνιο με το αγγλικό “ψάρωμα” “fishing”. Για να ξεγελάσουν τα θύματά τους οι χάκερς στέλνουν στους λογαριασμού e mail των πελατών μηνύματα που υποτίθεται είναι από υπηρεσίες τραπεζών, με συνδέσμους μέσα που πολλές φορές οδηγούν τους ανυποψίαστους χρήστες σε ιστοσελίδες ειδικά σχεδιασμένες και “μολυσμένες” από ιούς, και οι οποίοι καθιστούν τους υπολογιστές των πελατών ανίκανους να

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

ανταποκριθούν στην απειλή και να προστατέψουν τα δεδομένα τους, με αποτέλεσμα κάθε ιστορικό παρελθοντικής συναλλαγής που μπορεί να πραγματοποιήσει ο πελάτης να γίνεται προσβάσιμο από τον κακόβουλο προγραμματιστή.

15.3 ΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Στις αρχές της δεκαετίας του 90 ήταν που η υπηρεσία αυτή άρχισε να κάνει την εμφάνισή της. Ωστόσο, δεν ήταν με το διαδίκτυο, αλλά αρχικά με μία πρώιμη μορφή του. Η διαδικασία γινόταν κάπως έτσι. Αρχικά, ο πελάτης που ήθελε να προβεί σε συναλλαγές από το σπίτι αγόραζε μία συσκευή που έμοιαζε συχνά με μία μικρή τηλεόραση με πλήκτρα ή ένα πληκτρολόγιο με οθόνη. Αφού έκανε μία διαδικασία για να το συνδέσει με την τράπεζα ώστε αυτοί να λαμβάνουν τα μηνύματα, το συνέδεε στην θύρα του τηλεφώνου. Πλέον μπορούσε να στέλνει μηνύματα όπως αιτήσεις πληρωμής ή συναλλαγών πληκτρολογώντας εντολές. Οι εντολές έφταναν στην τράπεζα, επεξεργάζονταν από υπαλλήλους, οι οποίοι και προχωρούσαν με το αίτημα του πελάτη, και όταν η διαδικασία είχε ολοκληρωθεί, ο πελάτης ενημερωνόταν λαμβάνοντας μήνυμα στο μηχανήμα του. Η διαδικασία αυτή δεν ήταν ευρέως διαδεδομένη και πολύ μικρό ποσοστό του πληθυσμού την χρησιμοποιούσε, κυρίως εξαιτίας της πολυπλοκότητας αλλά και της πρωτοτυπίας - πρωτόγνωρη για την εποχή. Φυσικά, για την χρήση αυτής της υπηρεσίας υπήρχε και κάποιο επιπλέον κόστος. Τις σημερινές εποχές, που οι διαδικασίες έχουν απλουστευθεί, πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν πλέον αυτό το μέσο συναλλαγών. Στην Ελλάδα συγκεκριμένα τα ποσοστά χρήσης έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια.

15.4 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΚΕΡΗ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΕΡΕΙ;

Η εξέταση στατιστικών δεν μπορεί να μας οδηγήσει σε ένα σταθερό αποτέλεσμα, καθώς υπάρχουν άλλοι παράγοντες που παίζουν ρόλο. Δεν μπορούμε να εξετάσουμε για παράδειγμα πόσο πουλάει μία επιχείρηση στο ηλεκτρονικό κατάστημά της και να το συγκρίνουμε με τις συμβατικές πωλήσεις. Θα πρέπει να εξεταστεί η συνολική

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

αύξηση (αν υπάρχει, βέβαια) των πωλήσεων πριν και μετά την δημιουργία ενός ηλεκτρονικού καταστήματος. Αυτό συμβαίνει γιατί, πολλές φορές, ένας καταναλωτής ενημερώνεται για κάποιο προϊόν που τον ενδιαφέρει στο διαδίκτυο, και στην συνέχεια επισκέπτεται σημεία πώλησης για να το αποκτήσει και δεν το παραγγέλνει επί τόπου (αυτό ισχύει κυρίως για αντικείμενα μεγαλύτερης αξίας), είτε για να το δοκιμάσει, είτε για να προσπαθήσει να πετύχει κάποια «έκπτωση».

15.5 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

1. Παγκόσμια (ή ευρεία) κάλυψη.
2. Αμεσότητα επικοινωνίας εταιρείας-πελάτη.
3. Μικρότερο κόστος.
4. 24ωρη λειτουργία.
5. Άμεση ικανοποίηση και ενημέρωση των πελατών.

15.6 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Αν και οι μέθοδοι κρυπτογράφησης και προστασίας δεδομένων έχουν πλέον προχωρήσει αρκετά, υπάρχουν πάντα οι κίνδυνοι καθώς το διαδίκτυο δεν είναι ποτέ απολύτως ασφαλές. Ωστόσο, φαίνεται ότι το διαδίκτυο τείνει να είναι πολύ ασφαλές στις μέρες μας, σε σημεία που να ξεπερνάει τους συμβατικούς τρόπους συναλλαγών, αφού οι υλικές ζημιές που μπορεί να προκληθούν στον υλικό κόσμο μπορούν να είναι πιο σοβαρές και δύσκολα αντιστρέψιμες από αυτές που μπορούν να προκύψουν από την χρήση του ηλεκτρονικού χρήματος.

15.7 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

Τα τελευταία χρόνια, με την ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και την δημιουργία νέων πρωτοποριακών μέσων πληρωμών με την χρήση του διαδικτύου, τα οφέλη προς τους πελάτες της χρήσης του ηλεκτρονικού χρήματος φαίνονται να έχουν πολλαπλασιαστεί, ενώ αντίστοιχα οι κίνδυνοι να έχουν υποπολλαπλασιαστεί. Οφέλη προς τους πελάτες είναι η εξασφάλιση των χαμηλότερων τιμών μέσω των μηχανών

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

αναζήτησης και των πολλαπλών online καταστημάτων. Ακόμη, ο πελάτης έχει πλέον την δυνατότητα πληρωμής του προϊόντος που θα αγοράσει με πολλούς τρόπους, μέσα σε αυτούς και η αντικαταβολή, και έτσι μπορεί να επιλέξει αυτόν που αισθάνεται πιο σίγουρο. Οι κίνδυνοι είναι πια πολύ μικροί. Με την δημιουργία των υψηλής τεχνολογίας αμυντικών σε παρεμβολές συστημάτων

πληρωμών οι καταναλωτές μπορούν πλέον να αισθάνονται πιο ασφαλείς. Ωστόσο, οι κίνδυνοι πάντα υπάρχουν, γι' αυτό είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τρόπους για να προστατευθούμε. Ακολουθώντας κάποιους «κανόνες ασφαλείας» μπορούμε να αισθανόμαστε ότι κινδυνεύουμε λιγότερο από επιτήδειους.

15.8 ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1. Ενημερωνόμαστε για τον πωλητή. Επειδή το διαδίκτυο είναι ελεύθερο σε όλους, οποιοσδήποτε μπορεί να δημιουργήσει ένα ηλεκτρονικό κατάστημα και να αρχίζει να εμπορεύεται πράγματα. Για να μην πέσουμε σε πλάνη (είτε γιατί το κατάστημα ήταν εικονικό ή γιατί δεν τήρησε τους όρους της συμφωνίας), πρέπει να ενημερωνόμαστε για την αξιοπιστία της επιχείρησης από έγκυρες πηγές.
2. Προστατεύουμε τα προσωπικά μας δεδομένα, και δεν τα γνωστοποιούμε παρά μόνο όταν βεβαιωθούμε για την αξιοπιστία της επιχείρησης (βήμα 1). Σε καμία περίπτωση δεν αποκαλύπτουμε ΑΦΜ, διεύθυνση αριθμό τραπεζικού λογαριασμού ή πιστωτικής κάρτας.
3. Προσέχουμε τις λεπτομέρειες και τα «μικρά γράμματα». Αυτή είναι αυστηρή προϋπόθεση αν δεν θέλουμε να έχουμε προβλήματα αργότερα. Στο τελευταίο βήμα πριν την πληρωμή, ελέγχουμε την ημερομηνία παραλαβής, ξανακοιτάμε την τιμή, και σημειώνουμε τον αριθμό τηλεφώνου ή/και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αναγράφεται. Αν δεν αναγράφεται κάποιο

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

από τα τελευταία στοιχεία επικοινωνίας, δεν προχωράμε στην παραγγελία μας.

4. Χρησιμοποιούμε έναν ασφαλή περιηγητή διαδικτύου. Είτε έναν που έχει δυνατότητα «secure browsing», αν θέλουμε να ήμαστε απολύτως σίγουροι ότι τα στοιχεία μας δεν θα «παραπέσουν». Ασφαλείς browsers είναι οι Mozilla Firefox, Chrome, Internet Explorer, Opera, Safari...
5. Σκεφτόμαστε καλά τους κωδικούς μας. Αποφεύγουμε προφανείς κωδικούς, όπως την ημερομηνία γέννησης, το όνομά μας ακολουθούμενο από «123» και γενικά κωδικούς που πιστεύουμε ότι θα ήταν εύκολο να «σπάσουν». Τους δημιουργούμε προσεκτικά, χρησιμοποιώντας τουλάχιστον δώδεκα ψηφία αποτελούμενα από αριθμούς και γράμματα, κεφαλαία και μικρά, και δεν τους γράφουμε πουθενά, αλλά τους διατηρούμε στην μνήμη μας.
6. Χρησιμοποιούμε μία πιστωτική. Θα ήταν ακόμη καλύτερα αν χρησιμοποιούσαμε προπληρωμένη πιστωτική, έτσι ώστε αν πέφταμε θύματα εξαπάτησης, το ποσό που θα χάναμε δεν θα ήταν μεγάλο. Σε περίπτωση που αντιληφθούμε παρακράτηση χρημάτων από την κάρτα μας ενημερώνουμε αμέσως τον εκδότη μας και υπάρχει περίπτωση το ποσό που θα χάσουμε να το αποζημιώσει η εκδοτική εταιρεία.
7. Διατηρούμε αρχείο των αποδείξεων και των στοιχείων όλων των αγορών που έχουμε ήδη πραγματοποιήσει, ή που είναι σε εκκρεμότητα. Καλό θα ήταν να διατηρούμε ακόμη και τα email που λαμβάνουμε από την εταιρεία που συναλλασσόμαστε για τυχόν μελλοντική χρήση.

15.9 ΤΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΕΝΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

1. Την επωνυμία της επιχείρησης.
2. Την επαγγελματική ένωση στην οποία η επιχείρηση ανήκει.
3. Τον αριθμό εγγραφής της εταιρείας.
4. Τον αριθμό εγγραφής στο μητρώο του ΦΠΑ (εφόσον υπόκειται σε τέτοιο περιορισμό).
5. Την γεωγραφική διεύθυνση της.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

6. Στοιχεία που επιτρέπουν την επικοινωνία, όπως τηλέφωνο ή διεύθυνση συμβατικού ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
7. Την τελική τιμή (μαζί με ΦΠΑ, έξοδα αποστολής...).
8. Την περίοδο που ισχύει η προσφορά.
9. Τα χαρακτηριστικά και την περιγραφή των προϊόντων ή υπηρεσιών που παρέχει.
10. Την μέθοδο και τον χρόνο αποστολής.
11. Τον τρόπο ακύρωσης της παραγγελίας.
12. Την επιβεβαίωση παραλαβής της παραγγελίας.
13. Πληροφορίες για την προστασία προσωπικών δεδομένων.
14. Το κέντρο που μπορεί να απευθυνθεί ο πελάτης για τυχόν απορίες, παράπονα κτλ.
15. Τον τρόπο επιστροφής του προϊόντος (σε περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο).
16. Σε ποιο Δίκαιο υπόκειται η επιχείρηση.

16. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Αυτού του είδους οι τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για να υποστηρίξουν εφαρμογές ηλεκτρονικού εμπορίου δεν είναι νέες, καθώς οι περισσότερες υπήρχαν από πολλά χρόνια. Πρόσφατα όμως, με το «άνοιγμα» του παγκόσμιου εμπορίου τους δόθηκε η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν ευρύτερα και να αναπτύξουν και άλλες, ακόμη πιο σύγχρονες τεχνολογίες.

Οι πιο γνωστές τεχνολογίες από αυτές είναι το πρωτόκολλο SSL (Secure Sockets Layer), που βασικά είναι ένας μηχανισμός κρυπτογράφησης που εφαρμόζεται στα δεδομένα για να ταξιδέψουν μέσα στον «κυβερνοχώρο», και να παραμείνουν ασφαλή μέχρι να φτάσουν στον τελικό αποδέκτη, και η τεχνολογία των barcodes.

Αυτή η τεχνολογία βρίσκεται πλέον παντού γύρω μας και, στην πραγματικότητα, είναι ένα παγκόσμιο μέσο αναγνώρισης προϊόντων. Όλες οι πληροφορίες για το προϊόν (τιμή, κατασκευαστής κτλ.) καταγράφονται μέσα σε αυτήν την γραμμική αλληλουχία, και διαβάζεται από ειδικά μηχανήματα για να χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα στον κόσμο του εμπορίου. Κάθε προϊόν σε ένα κατάστημα είναι καταχωρημένο σε μία κεντρική βάση δεδομένων που διαχειρίζεται το ίδιο το

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

κατάστημα. Κατά την διαδικασία πληρωμής, ένα ειδικό μηχάνημα σαρώνει τον ραβδωτό κώδικα, αναγνωρίζει το προϊόν, και στην συνέχεια, μετά την παράδοση των χρημάτων, τυπώνει την απόδειξη με όλα τα στοιχεία αγοράς.

16.1 Η ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

Η πιστωτική κάρτα είναι μια κάρτα πληρωμής. Επιτρέπει στον χρήστη της να πληρώνει για αγαθά και υπηρεσίες με την υπόσχεση ότι θα ξεπληρώσει τον εκδότη της. Είναι ένα από τα σημαντικότερα προϊόντα των ελληνικών τραπεζών. Η πιστωτική κάρτα είναι ένας έμμεσος (με τις αγορές) αλλά και άμεσος (ανάληψη μετρητών) τρόπος δανεισμού, που σε σχέση με τα υπόλοιπα δανειακά προϊόντα των τραπεζών έχει τους ευνοϊκότερους όρους για τις τράπεζες.

Δουλεύει ως εξής: α) Η αίτηση του χρήστη για απόκτηση της κάρτας επεξεργάζεται και αντίστοιχα απορρίπτεται ή εγκρίνεται. Παράγοντες που οδηγούν στην έγκριση είναι το εισόδημα του χρήστη, η ασφάλειά του, τυχόν περιουσιακά στοιχεία κ.α. β) Αφού ο χρήστης λάβει την κάρτα, θέλει να αγοράσει, για παράδειγμα, ένα προϊόν.

Πηγαίνει στο κατάστημα, και το αγοράζει, δίνοντας, αντί για μετρητά, τον αριθμό της κάρτας του, και πληκτρολογώντας τον κωδικό του, γ) ο εκδότης της τράπεζας πληρώνει για το προϊόν αυτό, χωρίζει τα χρωστούμενα λεφτά σε δόσεις, και τους βάζει τόκο. Τέλος, δ) ο χρήστης πληρώνει τις δόσεις μαζί με τον

σχετικό τόκο.

Η πιστωτική κάρτα είναι διαφορετική από την χρεωστική κάρτα καθώς, στην δεύτερη, ο χρήστης πληρώνει το ακέραιο χρωστούμενο ποσό στην συμφωνηθείσα χρονική στιγμή (π.χ. κάθε πρώτη του μήνα), ενώ με την πιστωτική κάρτα, τα χρωστούμενα συσσωρεύονται και πολλαπλασιάζονται με τους τόκους, καθώς ο χρήστης δεν ξεπληρώνει όλο το ποσό με τη μία, αλλά με δόσεις.

16.1.1 Οι κίνδυνοι της πίστωσης και το χρέος

Βασικά, με την πίστωση εννοούμε ότι κάποιος άλλος θα πληρώσει για μας ένα ποσό A, και εμείς θα του πληρώσουμε αυτό το ποσό A συν ένα ποσό B, το οποίο θα είναι ποσοστό του A, όσο έχουμε συμφωνήσει να πληρώσουμε δηλαδή. Ο κύριος κίνδυνος που υπάρχει σε αυτήν την διαδικασία δεν είναι η εξαπάτηση από τις τράπεζες, καθώς αυτό δεν πρόκειται να γίνει ποτέ. Οι όροι θα είναι πάντα αυτοί που ο χρήστης έχει υπογράψει. Ο κίνδυνος υπάρχει στην διαδικασία της αγοράς. Η φύση της πίστωσης από μόνη της κάνει τον καταναλωτή να μην αντιλαμβάνεται τα χρήματα που ξοδεύει, απλά επειδή δεν έρχεται σε επαφή με μετρητά. Έτσι πολλοί καταναλωτές κάνουν υπερβολικά μεγάλη χρήση της κάρτας τους, φτάνουν σε ένα ποσό που έχει οριστεί ως όριο και μετά, επειδή στις αγορές τους έχει προστεθεί και ο τόκος, δεν μπορούν να ξεπληρώσουν τον εκδότη. Έτσι δημιουργείται το χρέος, το οποίο μάλιστα αυξάνεται λόγω των τόκων που συνεχίζουν να ισχύουν και τότε, είναι πολύ δύσκολο για τον χρήστη να ξεπληρώσει τον εκδότη. Σε περίπτωση χρέους, ο χρήστης θα πρέπει να ζητήσει την βοήθεια ενός ειδικού, που θα τον βοηθήσει να διαχειριστεί σωστά τις εισροές του, ώστε να ξεπληρώσει. Αυτό που θα πρέπει να έχει στο μυαλό είναι να ξεπληρώσει τα χρέη που μπορούν να οδηγήσουν σε κατασχέσεις, αποσύνδεση ηλεκτρικού, τηλεφώνου κλπ. Πρώτα, και μετά τα δευτερεύοντα (για ρούχα, οικιακές συσκευές...)

16.2 ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΜΑΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ (ATM)

Ο τραπεζικός χώρος είναι από τους πρώτους που εκμεταλλεύτηκαν τις δυνατότητες του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η ανάπτυξη της Αυτόματης Ταμειολογιστικής Μηχανής (Automatic Teller Machine), πολύ σημαντική για την ιστορία των τραπεζών, δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί αν δεν προϋπήρχε η τεχνολογία. Το συγκεκριμένο μηχάνημα αποτελείται από δύο τμήματα, ένα ηλεκτρονικό, για την διαχείριση στοιχείων, και ένα μηχανικό, καταμέτρησης των χαρτονομισμάτων και εκτύπωσης αποδείξεων.

Το ATM επιτρέπει στους χρήστες τραπεζικών λογαριασμών να εκτελούν αναλήψεις χρημάτων χωρίς να επισκεφτούν την τράπεζα. Εισαγάγουν μία πλαστική κάρτα με

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

ένα αναγνωριστικό τσιπ στο πίσω μέρος στην σχισμή που έχει το μηχάνημα, και με αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζεται ο αριθμός του λογαριασμού. Αμέσως μετά οι χρήστες πληκτρολογούν τον κρυφό τους προσωπικό αριθμό (PIN), καθώς και το ποσό των χρημάτων που επιθυμούν να λάβουν, και το μηχάνημα τους βγάζει τα χρήματα από μία εγκοπή, καθώς και την απόδειξη ανάληψης.

Στις 27 Ιουνίου του 1967 το υποκατάστημα της τράπεζας στην οδό Enfield High Street άρχισε να δίνει μετρητά από ένα μηχάνημα. Οι χρήστες εισήγαγαν ένα κουπόνι και στη συνέχεια πληκτρολόγησαν ένα τετραψήφιο κωδικό και έπαιρναν τα λεφτά τους. Αυτή ήταν και η πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκε η συγκεκριμένη τεχνολογία, και από τότε, έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο και χρησιμοποιείται ευρέως. Το μηχάνημα αυτό είναι πολύ λειτουργικό όταν κάποιος θέλει να αποσύρει χρήματα που έχει καταθέσει σε ένα νόμισμα χ , σε κάποιο νόμισμα ψ . Το μηχάνημα κάνει αυτόματα τον υπολογισμό της ισοτιμίας και αποσύρει από τον λογαριασμό τα αντίστοιχα χρήματα.

17. ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η εξέλιξη αυτού του ηλεκτρονικού εμπορίου έχει θέσει αρκετά νέα νομικά ζητήματα, τα οποία οφείλονται κυρίως στην ίδια την φύση του διαδικτύου. Χαρακτηριστικά, ο παγκόσμιος χαρακτήρας του εμπλέκει διάφορα εθνικά δίκαια. Επίσης καταργεί την έννοια του τόπου και του χρόνου καθώς οι συναλλαγές γίνονται εξ ολοκλήρου ηλεκτρονικά. Δημιουργεί το πρόβλημα ασχολούμενο με πολλά άυλα προϊόντα και άυλες υπηρεσίες, όπως το εμπόριο αρχείων ήχου ή ηλεκτρονικών βιβλίων, ή η ανάθεση σε επαγγελματίες να στηθεί μία ιστοσελίδα. Σε κάθε περίπτωση, η παρεμβολή της τεχνολογίας σε κάθε συναλλαγή, καθιστά δύσκολη την επιβολή “συμβατικών” νόμων που θα ανταποκρίνονται στις νέες εποχές.

18. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας ονομάζεται κάθε υπηρεσία που παρέχεται εξ αποστάσεως έναντι αμοιβής, μέσω εξοπλισμών ηλεκτρονικής επεξεργασίας και αποθήκευσης και κατόπιν ατομικού αιτήματος.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

Τα πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε μία υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας είναι ο φορέας παροχής υπηρεσιών και ο αποδέκτης των υπηρεσιών που μπορεί να είναι και καταναλωτής ή όχι. Φορέας παροχής υπηρεσιών είναι κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο το οποίο παρέχει μια υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας, δηλαδή είναι το πρόσωπο που ασκεί την κερδοσκοπική δραστηριότητα Αποδέκτης των υπηρεσιών θεωρείται κάθε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, που χρησιμοποιεί μια υπηρεσία “επαγγελματικώς ή άλλως”. Τέλος, καταναλωτής λέγεται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή ομάδα ατόμων χωρίς νομική προσωπικότητα τα οποία κάνουν χρήση των προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελούν τον τελικό αποδέκτη τους. Ο καταναλωτής χρησιμοποιεί της υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας για μη επαγγελματικούς σκοπούς.

18.1 Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Η διαφήμιση στο χώρο του ηλεκτρονικού εμπορίου παίζει πολύ σημαντικό ρόλο, καθώς είναι πιο φτηνή για τον διαφημιστή, πιο άμεση προς τους χρήστες, και επιπλέον προωθεί την δημιουργία ιστοσελίδων, οι οποίες είναι δωρεάν για όλον τον κόσμο, και που χωρίς τις διαφημίσεις που βλέπουμε αναρτημένες εκεί, δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν. Η διαφήμιση θεωρείται έκφραση γνώμης και συνεπώς προστατεύεται από την αρχή της ελευθερίας της έκφρασης. Ωστόσο, θα έπρεπε να υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί ως προς το κοινό της και το περιεχόμενο, ώστε να διαφυλάσσονται τα ατομικά αγαθά. Συγκεκριμένα, το διαδίκτυο χρησιμοποιείται και από πολλές ευάλωτες ομάδες όπως τα παιδιά και άρα, θα πρέπει να υπάρχει ο ανάλογος σεβασμός απέναντί τους. Οι νόμοι που έχουν θεσπιστεί για την διαφήμιση στην τηλεόραση δεν ισχύουν στον κυβερνοχώρο, καθώς εδώ ο ίδιος ο χρήστης μπορεί να επιλέξει ποιες διαφημίσεις τον ενδιαφέρουν, και πλέον δεν είναι απλά παθητικός αποδέκτης, όπως ίσχυε με τα άλλα μέσα επικοινωνίας. Οπότε, ειδικές ρυθμίσεις πρέπει να ληφθούν, που να λαμβάνουν υπόψη τον χαρακτήρα του διαδικτύου.

18.2 ΟΙ ΟΡΟΙ

Όσο για τα επαγγέλματα που μπορούν να ασκηθούν μέσω του διαδικτύου, εδώ νοείται ότι πρέπει ο ασκών/ούσα να κατέχει το αντίστοιχο έγγραφο που να του επιτρέπει να κάνει άσκηση του επαγγέλματος, και να τηρεί τους επαγγελματικούς περιορισμούς που εξασφαλίζουν την ανεξαρτησία, την αξιοπρέπεια του επαγγέλματος, το επαγγελματικό απόρρητο, την πίστη προς τους πελάτες, και την επαγγελματική δεοντολογία.

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος
Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

19. ΠΗΓΕΣ

Α' ΟΜΑΔΑ

users.teilam.gr/~emastrogianni/Anagkes.htm

el.wikipedia.org/wiki/Αντιπραγματισμός

users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Kef27.pdf

www.teiser.gr/icd/staff/melidon/files/Χρηματοοικονομική_82_114.pdf

el.wikipedia.org/wiki/Χαρτονόμισμα

Το Χρήμα και η Ιστορία του : Catherine Eagleton – Jonathan Williams

Β' ΟΜΑΔΑ

http://e-taxexperts.blogspot.gr/2012/03/blog-post_4455.html

http://insmoney.blogspot.gr/2008/08/blog-post.html

http://www.taxlaw.gr/el/practice-areas/commercial-law/122-securities-exchange-cheques

http://www.capital.gr/law/articles.asp?id=502731

http://www.moneyinfo.gr/pistwtikeskartes/

http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse2/sdo/log/2010/PapagrigoriouStylianios/attached-document-1277112015-934399-20383/Papagrigoriou2010.pdf

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%BF

http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Kef27.pdf

http://e-taxexperts.blogspot.gr/2012/03/blog-post_4455.html

http://insmoney.blogspot.gr/2008/08/blog-post.html

http://www.taxlaw.gr/el/practice-areas/commercial-law/122-securities-exchange-cheques

http://www.capital.gr/law/articles.asp?id=502731

http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse2/sdo/log/2010/PapagrigoriouStylianios/attached-document-1277112015-934399-20383/Papagrigoriou2010.pdf

Από τα αρχαία νομίσματα στα σύγχρονα είδη χρήματος

Α' ΤΑΞΗ ΓΕ.Λ. ΒΑΓΙΩΝ

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%BF>

Γ' ΟΜΑΔΑ

Wikipedia.org

Go-e.mcit.gov.cy

moneyonline.gr

moneyinfo.gr

iefimerida.gr

eeei.gr

«Κανονιστικό Πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας» της διδάσκουσας Λίλιαν Μήτρου στο Πανεπιστήμιο του Αιγαίου, Τμήμα Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων

«Εφαρμογές Πληροφορικής στην Ηλεκτρονική Τραπεζική» του Παλάσκα Χρήστου στον Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής

«Το ηλεκτρονικό χρήμα στη μάχη για την πάταξη της φοροδιαφυγής» της Ευγενίας Τζωρτζή

«The Home Banking Dilemma» της Charline Allen

«Εφαρμογές Πληροφορικής Υπολογιστών» για το Γενικό Λύκειο, του Υπουργείου Παιδείας Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Έκδοση 2012